

MAAILMAN ERI KULMILTA

Risteilyohjukset tulevat Hollantiin

Ohjusten vastustamisen takana oleva työväenpuolueen puheenjohtaja **Max van den Berg** erosi viime torstaina. Kiinnostus risteilyohjukseen tuntuu olevan vähenemässä, ja pitkä ja katkera väittely asiasta lieene ohi. Liberaalit menettivät vaaleissa yhdeksän paikkaa ja heillä on nyt 27 paikkaa. Kommunistit menettivät kolme paikkaansa ja äärioikeistolainen keskustapuolue yhden paikkansa, joten molemmat jäivät parlamentin ulkopuolelle, kommunistit ensi kertaa 68 vuoteen. Liberaalien häviö näyttäisi merkitsevän sitä, ettei armomurhaa laillisteta. Se on liberaalien ehdotus, jota kristillisdemokraatit vastustavat. Vaalitulos merkitsee, että tiukka talouspolitiikka jatkuu.

Itävalta romuttaa ydinvoimalansa

Itävallassa vallitsee Tshernobylin tapahtumien jälkeen yksimielisyys: maan ainoan valmiiksi rakennetun mutta tähän mennessä käyttämättömän Zwentendorfin ydinvoimalan kohtalo on sinetöity. Yleisen mielipiteen tukena hallitus on tehnyt päätöksen, jonka mukaan Zwentendorfin ydinvoimala lopullisesti romutetaan. Itävaltalaisen niukka enemmistö 50,5 prosenttia äänesti vuonna 1978 ydinvoiman käyttöä vastaan.

Kidutuksista rangaistus

Meksikossa on saatettu voimaan uusi laki, jonka mukaan kidutuksesta on langetettava ankara rangaistus. Kiduttamalla puristetut tunnustukset eivät lii- kelpaa todisteeksi oikeudenkäynnissä ja jokaisen virkamiehen on ilmoitettava mahdollisista kidutustapauksista. Meksikon viranomaiset ovat aina kiittäneet, että maassa esiintyisi kidutusta.

Nicaragua julkisti tarjouksensa

Nicaraguan hallitus julkisti viime viikon perjantaina Väli-Amerikan presidenttien kokouksessa tekemänsä tarjouksen aseistuksen vähentämiseksi. Nicaragua on valmis sopimaan niin vieraiden joukkojen poistamisesta kuin yksittäistä asetyypin vähentämisestä. Se ei ole saanut naapureiltaan vielä vastausta tarjoukseen.

Poliisit piekemässä mustia ja valkoisia opiskelijoita, jotka osallistuivat hallituksen vastaiseen mielenosoitukseen Johannesburgin kaduilla viime viikon perjantaina. Useat henkilöt loukkaantuivat kahakassa.

Hallituksen vastainen protesti Etelä-Afrikassa

JOHANNESBURG, E-Afrikka - Poliisit käyttivät piisvoja, suihkutivat kyynelkaasua ja pidättivät yli 50 ihmistä viime viikon perjantaina yliopisto-opiskelijoiden, sekä mustien että valkoisten, protestoidessa Etelä-Afrikan kahdessa suurimmassa kaupungissa. Witwatersrandin yliopiston alueella Johannesburgissa opiskelijoiden ja poliisien välisiä ka- hakoita esiintyi kautta päivän. Tätä pidettiin pahimpana poliittisena väkivaltaisuuksena, mitä on koskaan nähty valkoisten yliopiston alueella. Poliisin mukaan 48 opiskelijaa ja opettajaa, mustaa ja valkoista, pidätettiin heidän marssiessa lähistöllä olleelle poliisilaitokselle protestoidakseen päivää aikai-

semmin tapahtunutta erään mustan opiskelijan pidätystä. Poliisit koettivat hajottaa valkoista opiskelijaryhmää ruoskimalla heitä piiskoillaan. Useat joutuivat hakemaan apua haavoihinsa yliopiston lääkintakeskuksesta.

Poliisit ottivat myöhemmin kyynelkaasun avukseen hajottaakseen noin 500 opiskelijan joukon. Viranomaisten mukaan poliisiautot joutuivat opiskelijoiden kivityksen kohteeksi.

Cape Townissa viisi henkilöä joutui pidätykseen noin 100 opiskelijan osoittaessaan mieltään keskikaupungin ostoskeskuksesta. Syynä protestiin oli Tasavallan päivä, mitä on juhlittu 25

vuoden ajan Etelä-Afrikan itse- näistyttyä ja erkaannuttua Brittiläisestä kansanyhteisöstä.

Winnie Mandelan elämäkerta pantaan

JOHANNESBURG, E-Afrikka - Hallituksen sensuuri on kieltänyt mustan aktivistin **Winnie Mandelan** elämäkerran jake- lun ja maastaviennin. Kirja, minkä amerikkalainen versio tunnetaan nimellä "Part of My Soul", julkaistiin vuoden 1985 maaliskuussa ja sitä on myyty kautta maailman.

18 sai surmansa linja-auto-onnettomuudessa

WALKER, Kalif. - Kiemuraisella vuoristotiellä matkannut eläkeläisten bussi suistui tieltään viime viikon perjantaina ja syöksyi jaiseen, vuolaasti virtaavaan jokeen aiheuttaen 18 kuoleman ja 24 muun loukkaantumisen.

Tämä oli pahin linja-auto-onnettomuus Yhdysvalloissa kuu- teen vuoteen.

Bussi, mikä oli kotimatalla Santa Monicaan Renosta, oli edennyt noin 90 mailia valtatie 395:llä iskiessään aitaukseen ja syöksyi seurauksena 15-jalan e- täisyysdellä olleeseen Walker jo- keen.

Bussi teki täyskäännöksen il- massa pysähtyen sitten kiviöyk- kiön päälle takaosan ollessa o- sittain veden peitossa.

Mono piirikunnan seriffin tu- kija John Daniels sanoi ilmeise- nä syynä olleen liian lujan vau- din. Kalifornian valtatiepatrollin mukaan linja-autossa oli 49 mat- kustajaa onnettomuushetkellä. Lähistöllä sijaitsevan lomamo- tellin omistajan mukaan ruumiita

lenteli kaikkii suuntiin. Hän us- koi voimakkaan virran vienteen monia mukanaan linja-auton ik- kunoiden rikkouduttua.

Yli seitsemän tunnin ajan viran- omaiset etsivät ruumiita vedes- tä.

Suurin osa matkustajista oli Santa Monica Tower eläkeläis- asuntolan asukkaita, jotka olivat palaamassa kotiin rentoutumis- matkalta.

JFK:n rintakuva paljastettu

BOSTON, MA - Caroline Kennedy ihaili isäänsä, pre- sidentti John F. Kennedyä, esittävä patsasta, mikä paljastet- tiin viime viikolla Bostonin John F. Kennedy kirjaston tiloi- sa. Kuvassa oikealla Julius R. Pollatschek, AMVETS National Service Foundation järjestön presidentti. Patsas oli rahoit- tettu järjestön varoilla.

US:Ita vaihtoehto SALT II:lle

WASHINGTON - US:n ase- denkontrollipäälikkö **Ken- neth L. Adelmanin** mukaan US on esittänyt Neuvostoliitolle vai- htoehdon SALT II sopimukselle. Adelman sanoi sen supistavan kummankin osapuolen pitkän- matkan ydinasevarastoja.

Viime viikon torstaisessa haas- tattelussa Adelman sanoi US:n suostuvan vähentämään ydin- aseita, jos Neuvostoliitto tee- kee samoin.

Adelmanin mukaan sopimus voi astua voimaan neuvot- teluilla. Geneven neuvottelut eivät ole viimeisten 14 kuukau- den aikana edistyneet millään tavalla pommittajia, sukelus- veneitä ja maaohjuita kos- kevissa kysymyksissä.

Presidentti **Ronald Reagan** il- moitti viime viikon tiistaina, että Yhdysvallat harkitsee vuonna 1979 solmitun SALT II sopimuk- sen ylärajan rikkomista.

Hän sanoi päätöksen olleen vastauksena sopimuksen rikko- muksille. Puolustusministeri **Caspar Weinberger** sanoi päi- töhdon SALT II sopimukselle. Adelman sanoi sen supistavan kummankin osapuolen pitkän- matkan ydinasevarastoja.

Ulkoministeri **George P. Shultz** puolestaan sanoi viime perjantaina neuvoteltuaan NATO- maiden ulkoministerien kanssa Kanadassa, että sopimus on vanhentunut.

Shultzin on sanottu kehotta- neen Reagania noudattamaan sopimusta, mutta Halifaxissa pi- detyssä kokouksessa hän puo- lusti presidentin päätöstä liitto- laisten kritisoidessa sen johdos- ta.

Shultzin ja Weinbergerin sun- nuntaiset lausunnot tekivät sel- väksi, että Reaganin hallitus on päättänyt luopua SALT II:n rajoi-

tuksista ja on hylännyt Neuvos- toliiton yritykset jatkaa vuonna 1972 solmittua antiballistista oh- jussopimusta (ABM).

Weinberger sanoi Yhdysvalto- jen aikovan sijoittaa risteilyoh- juksia myöhemmin tänä vuonna, yllättäen siten sopimuksen ylära- jan.

Hän huomautti samalla, että Reaganin hallitus ei suostu sol- mimaan mitään sellaista antibal- listista ohjussopimusta, minkä alaisuudessa Yhdysvallat ei olisi oikeutettu avaruuteen sijoitet- tavan puolustusohjelmansa "Täht- tien sodan" kehittämiseen.

Kumpikaan ei evännyt raport- tia, minkä mukaan Geneven ase- neuvottelujen neuvostoliitolai- nen valtuusto oli tarjoutunut su- pistamaan strategisia ydinasei- taan, jos Yhdysvallat suostuu jat- kamaan ABM-sopimusta 15 - 20 vuodelle.

Toisesta ydinjätekaatopaikasta luovuttu

WASHINGTON - Hallituksen energilavirasto (DOE) on ilmoit- tanut luopuneensa toisen kan- sallisen ydinjätekaatopaikan suunnittelemisesta ainakin tois- taiseksi.

Ilmoittaessaan päätöksestä vi- raston johtaja **John S. Herring- ton** sanoi hallituksen tehtävä- nä olevan nyt päättää, minne ensi- mäinen ydinjätekaatopaikka raken- netaan.

Valittavana on kolme paikka- kuntaa, yksi Washingtonin osa- valtiossa, yksi Nevadassa ja yksi Teksasissa.

Herrington sanoi toisesta kaa- topaikasta luovutun, koska tut- kimusten mukaan US:n ydinvoi- malat tuottavat odotettua vähem- män radioaktiivisia jätteitä.

Tammikuun lopulla DOE ilmoit- ti harkitsevansa toisen ydin- jätekaatopaikan rakentamista vuoteen 2006 mennessä. Ehdot- tustilalle oli valittu seitsemän

valtiota: New Hampshire, Maine, Minnesota, Wisconsin, Virginia, North Carolina ja Georgia.

Herringtonin raportin mukaan yksi kaatopaikka riittää vuosi- kausiksi, eikä uuden raken- tamista tarvitse harkita vielä kym- meneen vuoteen.

Siksi suunnitelluja pidetään ennen aikaisina ja niiden uskot- taisiin tuottavan vain miljoonien dollarin lisämenoja.

Monet poliitikot ilmaisivat mie- lihyvää Herringtonin päätöksen johdosta, vaikka myönsivätkin, että päätös oli enemmän poliit- tinen kuin tekninen.

"Ilman muuta päätöksen tar- koituksena on auttaa joitain poli- tiikkoja, jotta he eivät joutuisi ilmaisemaan kantaansa ydin- jätekaatopaikkakysymyksessä vuoden 1986 vaaleissa," sanoi edustajahuoneen jäsen **Edward J. Markey** (D-Mass.), joka johtaa asiaa käsittelevää kongressin alakomiteaa.

Katoamiset jatkuvat El Salvadorissa

WASHINGTON - Ihmisoikeus- järjestö Americas Watch julkisti viime viikolla El Salvadoria kos- kevan raportinsa, minkä mukaan noin 1,900 el salvadorilaista si- viilikansalaista katosi vuonna 1985.

Raportti syytti Reaganin halli- tusta, väittäen, että se ei ole teh- nyt juuri mitään tilanteen paran- tamiseksi.

Americas Watchin raportissa sanotaan, että maailmasta ei juu- ri löydy toista paikkaa, missä de- mokraattisen hallituksen kont- rolloimien sotilasjoukkojen kä- sissä noin 1,900 ihmistä on joko kuollut tai kadonnut ikuisiksi a- joiksi.

Suomen uutisia

Väyrynen puhui YK:ssa

Suomen ulkoasiainministeri Paavo Väyrynen puhui tou- kok. 27 p:nä YK:n yleiskokouksen Afrikka- erityisistunnossa New Yorkissa. Tässä hänen puheensa tiivistetyssä muo- dossa.

Suomi pitää tervetulleena Afri- kan valtioiden ja hallitusten päämiesten hyväksymää Afrikan taloudellista elvytysohjelmaa ja antaa tähtävät talouspolitiikan tehostamiseen kansallisella ta- solla, totesi ulkoasiainministeri Paavo Väyrynen esittäessään Suomen yleispuheen vuoron par- haillaan koolla olevassa YK:n yleiskokouksen erityisistunnos- sa, jossa käsitellään Afrikan kriit- tistä taloudellista tilannetta.

On tarpeen, että terveen talo- uspolitiikan keskeinen merkitys tunnustetaan ja että maatalou- den ja maaseutualueiden elvyt- tämiselle omistetaan nykyistä enemmän huomiota, korosti mi- nisteri Väyrynen. Hän katsoi, että vain tältä pohjalta Afrikan maat voivat päästä ekologisesti tasapainoiseen ja kestäväen kehi- tyksen tielle.

Suomi tukee myös Afrikan maiden pyrkimyksiä tavallisten kansalaisten kytkeänsä entistä tehokkaammin mukaan kehi- tyshankkeisiin, ministeri Väyry- nen totesi. Hän korosti, että kaikkien kehityspyrkimysten perimmäisenä tavoitteena tulee olla koko väestön hyvinvoinnin lisääminen. Tämä edellyttää kaikkien ihmisten voimavaro- jen saamista mukaan kehityspro- sessiin.

Väyrynen kiinnitti tässä yhtey- dessä erityistä huomiota naisten keskeiseen asemaan Afrikan

maataloudessa. Naisten tarpeet on otettava paremmin huomioon kaikessa taloudellisessa suun- nitelussa samoin kuin tervey- denhuollon, sosiaalipalvelujen ja koulutuksen alolla, totesi mi- nisteri Väyrynen.

Hän piti myös tärkeänä, että Afrikan maat paneutuvat vaka- vasti omien väestöongelmien- sa ratkaisemiseen, koska liian nopea väestönkasvu tekee mo- nissa maissa vaikeaksi, ellei pe- rästi mahdolltomaksi, ylläpitää edes nykyistä kansalaisten elin- tasoa.

Ministeri Väyrynen ilmoitti, et- tä Suomi on valmis antamaan oman tehokkaan panoksensa kansainväliseen toimintaan, jo- ka tähtää Afrikan taloudellisen elvytysohjelman tukemiseen. Afrikan maiden käynnistämää uu- distuksia on tuettava lisäämällä tuntuvasti ulkopuolista rahoitus- apua, ministeri Väyrynen huo- mautti. Hänen mukaansa on kuitenkin välttämätöntä, että niin ulkopuolista apua kuin kansalli- siakin voimavaroja käytetään Afri- kan maissa tehokkaasti ja että avun ei anneta jarruttua olen- naisten talouspoliittisten uudis- tusten läpiviemistä.

Ministeri Väyrynen kiinnitti pu- heessaan huomiota myös Afri- kan poliittisiin ongelmiin, jotka

ovat muodostuneet taloudelli- sen kehityksen esteiksi. Viitaten viimeaikaisiin tapahtumiin Väy- ryrin arvosteli jyrkästi Etelä-Afri- kan Tasavaltaa siitä, että se on entiseään kärjistänyt poliitiik- kaansa, jolle on ollut luonteen- omaista muihin eteläisen Afrikan maihin kohdistuneet hyökkäyk- set ja näiden maiden taloudelli- nen horjuttaminen.

Maanosan poliittiset ongelmat ovat verottaneet raskaasti Afri- kan niukkoja voimavaroja ja oh- jannut niitä pois kehitystoimen- nasta, ministeri Väyrynen totesi. Hän katsoi, että kansainvälistä painostusta Etelä-Afrikkaa vas- taan on tehostettava ja että Afri- kan valtioiden suvereniteettia on täysin kunnioitettava.

Puheensa lopuksi ministeri Väyrynen totesi Suomen usko- van, että nyt käynnistynyt YK:n yleiskokouksen erityisistunto voi aikaansaada poliittisen pe- rustan ja molempinpuoliset si- toumukset, joiden varaan kan- sainvälinen yhteistoiminta Afri- kan elvyttämiseksi voi rakentua.

Hän toivoi että istunnosta lähtisi maailmalle voimakas sa- noma siitä, että Afrikan hallituk- set ja kansainvälinen yhteistyö ovat yhdessä päättäneet murtaa Afrikan taloudellisen kriisin noi- dankehan.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

page 3

- Jazz lovers: The Pori Festival is coming up soon
- Understanding Chernobyl's effect on Finland
- Finlandia Foundation Boston celebrates Juhannus with a picnic this weekend
- Reipas Athletic Club's 72nd annual Summer Festival Track and Field Meet on July 5
- Cabin Fever

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905

Published by RAIVAAJA PUBLISHING CO
Weekly on Thursday except when Holiday falls on
Thursday, then on Wednesday
147 Elm St., - P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Phone (617) 343-3822
Second Class postage paid at Fitchburg, MA

Marita Cauthen
Editor

J. N. Retila
Manager

SUBSCRIPTION RATES (TILAUSHINNAT)

UNITED STATES

12 Mo. \$20.00
6 Mo. 13.00
3 Mo. 9.00

OUTSIDE U.S.

12 Mo. \$24.00
6 Mo. 17.00

Single copies 45c

Uutta itsemurha- rintamalla

Vuosikausia itsemurhaa on pidetty Yhdysvalloissa "tautina", mikä iskee keski-ikäisiin tai sitä vanhempiin ihmisiin.

Viimeaikaiset tilastot osoittivat kuitenkin muut itsemurhauhrien ikä on laskusuunnassa. Jostain ihme syystä yhä nuoremmat amerikkalaiset valitsevat itsemurhan ainoaksi pelastuskeinokseen.

Metropolitan henkivakuutusfirman viimeisimmän neljännesvuositien julkaisun raportin mukaan yli 45-vuotiaiden itsemurhalukema oli viime vuonna alhaisin sitten vuoden 1950. Tämä olikin ainoa valonpilku muuten synkässä raportissa.

Viime vuoden itsemurhalukema - 28,500 - oli suunnilleen sama kuin aikaisempina vuosina. Vainain lukema on varmasti korkeampi, koska monia tapauksia ei tilastoida itsemurhiksi.

Ero aikaisempiin vuosiin verrattuna on se, että suurin itsemurhaikäluokka on nyt 15 - 44 -vuotiaiden ryhmä. Samanaikaisesti alle 15-vuotiaiden lasten itsemurhat ovat nousseet huomavasti. Vuonna 1950 lukema jäi alle 50 vuodessa; nykyisellään se on 300 vuodessa. Tämä synnyttää voimakkaamman tuskantunteen kuin mikään muu raportin melankolisista tilastotiedoista.

Monien asiantuntijoiden mukaan nuorten itsemurhan lisääntyminen on kriisi, joka vaatii välitöntä tutkimista, perehtymistä ja vastauksen etsimistä. Onneksi nämä asiantuntijat ymmärtävät tilanteen vakavuuden ja ovat valmiita auttamaan ja ratkaisemaan ongelmia, mitkä muuten saat-taisivat johtaa itsemurhaan.

Melankolisuus ja depressiivisyys vaivaavat monia aika ajoin. Useimmat onnistuvat "ravistamaan" sen omin keinoin, mutta kaikilta se ei onnistu ilman ammattilaisen auttavaa kättä.

Meidän tulisi osata arvostaa ja kannustaa tällaisia toimia valoisamman tulevaisuuden toivossa.

YMPÄRISTÖ

Joka kerta kun tahdot aiheuttaa iloa itsellesi, kiinnitä huomiosi lähimmän ympäristösi ansioihin: ensimmäisen toimeliaisuuteen, toisen vaatimattomuuteen, kolmannen anteliaisuuteen ja muiden toisiin etuihin. Mikään ei tuota todella niin paljon iloa kuin hyveiden näkeminen meidän kanssamme elävien ihmisten tavoissa. Pidä ne siis aina silmiesi edessä. Jos vaimosi on kaunis, ihaille häntä, jos hän on ruma, ihaille hänen hymyään, ja jos hän ei hymyile, hänen vakavuuttaan.

AURINKOKELLO

Omita itsellesi aurinkokellon mielilause: "Minä osoitan vain aurinkoiseen tunniin". Jos tahdot suorittaa hyvää työtä, niin pidä mielesi hilpenänä ja ajattele vain kauniita, miellyttäviä ja jalontavia ajatuksia ja karkota luotasi kaikki synkät ja alakuloiset mietteet, kaikki se, mikä häiritsee rauhaasi ja raatelee mieltäsi. Tapa ne, ennekuin ne tappavat sinut.

Ei voi kylliksi panna arvoa aurinkoiseen luonteeseen, joka vetää kaikki ihmiset puoleensa eikä loukkaa ketään. Jokainen tahtoo tehdä heidän tuttuuttaan. Helposti he avaavat ovia, jotka vain suurella vaivalla avautuvat tai ehkeivät lainkaan avautua ärtisille ihmisille.

Nimipaivät

Kesäkuun 12 p. Esko
Kesäkuun 13 p. Raili, Raita
Kesäkuun 14 p. Kielo
Kesäkuun 15 p. Vieno, Viena
Kesäkuun 16 p. Päivi, Päivikki,
Päivä
Kesäkuun 17 p. Urho
Kesäkuun 18 p. Tapio

- PURA KAPSÄKIT, HONEY! VIISARI VÄRÄHTI SELVÄSTI!

Työväki haki torilta höystä, parempi liha meni yläluokalle

Mitä pani puuvillatehtaan tyttö vuosisadan alussa perheensä eteen Amurissa, mitä syötiin ja miten? Tamperella tallennettiin tietoa työväestön ruokaperinteestä.

Se oli usein kuoriperunoita ja niiden päällä haudutettuja silakoita. Maistui se kun oli kiljuva nälkä.

Kahvin tarjoaminen vieraille oli pakollinen rituaali. Oli vieras vaikka kuinka kutsumaton.

Höystö oli hyvää ja halpaa työläisen ruokaa. Maalaiset toivat sitä puupyytyissä torille.

Kansalaissodan jälkeen lapsia hemmoteltiin joskus kaakaojuomalla ja piparkakuilla. Huonosti kasvatetut osasivat alkaa vaatia melliä.

Jo aiemmin on kerätty kirjoihin maalaisyhteisön ja säätyläisten reseptit. Yksinkertaisen kaupunkilaisen työläiskodin eteenpantava on jäänyt vähälle huomiolle. Tampereella on Amurin työläiskorttelien elämää tutkittu kantilta jos toiselta. Työläisten ruokaperinnettä ei kuitenkaan oltu tallennettu ennen kuin museolautakunta vuoden 1984 lopulla järjesti ruokaperinteen keruukilpailun.

Oleellista kilpailussa oli työläisyys ja tamperelaisuus. Miten syötiin ja millaiset olivat ruokatavat. Vastauksia tuli 17. Niistä voi nähdä, millaista työläisten ruoka oli tasoltaan, kertoo museotoimenjohtaja **Martti Helin**.

Kilpailuun vastanneet olivat noin 70 vuoden ikäisiä ja muistellivat aikaa ennen ja jälkeen kansalaissodan. Yleisimpiä ruokatyyppejä olivat silloin yksinkertaiset keitot ja kastikkeet, suolainen silakka ja kalaliemi. Tuon ajan laatikkoruokat ovat pysyneet keittiöissä ilman konstatiluja.

Työläisen ruoan ratkaisi hinta. Ei voi sanoa, etteikö paremman mausta olisi tiedetty. Siihen ei vain ollut varaa. Työväki söi teurasjätteistä keitettyä lihaa, höystä, kun parempi liha meni yläluokalle, Helin toteaa.

Seuraava muistelu 1900-luvun alun ruokakulttuurista on kooste perinnekilpailuun osallistuneiden vastauksista.

Mitä pidemmälle ensimmäinen maailmansota eteni, sitä suuremmaksi tuli nälkä. Kansalaissodan aikana se yltyi nälkähädäksi. Ennen nähtiin sotia työläisperheen toimeentulo oli vielä kohtalaita.

Silloin kaikki tärkeät ruoka-aineet ostettiin torilta. Sieltä haettiin jauhot, ryyti, perunat, liha ja voita, jos rahat siihen riittivät. Mustalahden torilta ostettiin keksäsin kalat ja kaikkea, mitä maalaiset olivat tulleet myymään. Joskus kävi Amurissa portilla kaalajia. Se huuteli akkoja ostamaan Merikarvian silakoita. Niitä ostettiin astiaan ja pyydyttiin paljon suolaavetta päälle. Ne oli vatkin toista kuin nykyiset muikkipohhin pakatut.

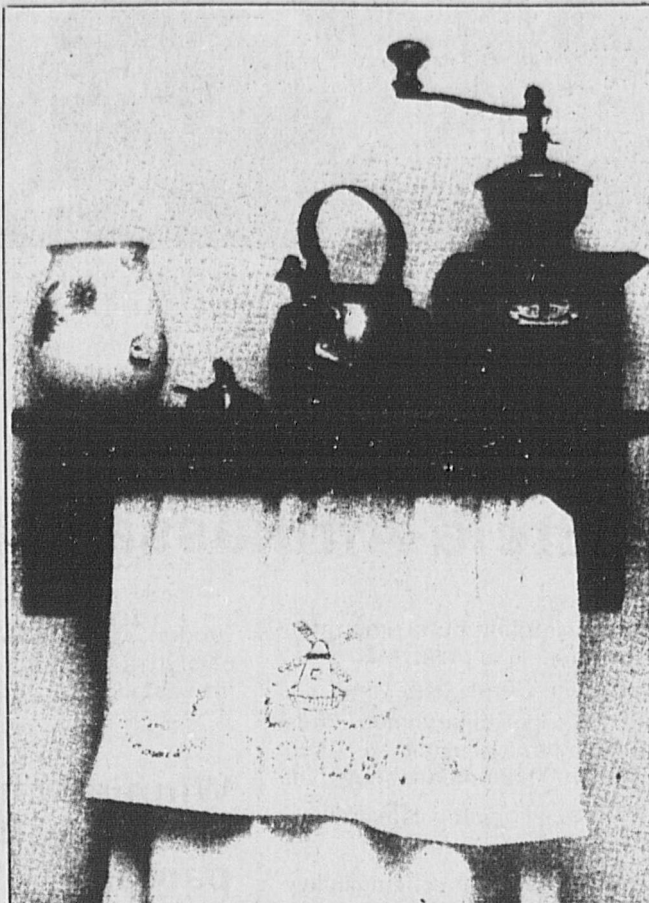
Kova ruusileipä ostettiin myös torilta. Leivät oli pujoitettu naruun 10 kappaleen nippuun. Naru kulki äidin olkapään yli, leipä nippu keikkui selässä. Tuoretta reivää hän haki Puuvillatehtaan Osuuskauasta.

Sekatavart ostettiin kaupasta, joka on nyt museona. Sieltä tuotiin sokeri ja ehkä neljänneskilo kahvia. Kauppahallissa oli Granbergin "ranttipuoti", josta sai halvalla höystäjä ja syltystä sekä kuumaa hyvää verimakkaraa ja -paltua.

Isä teki kuopan liiteriin

Amurissa perhe asui yhdessä suuressa kamarissa. Keittiön se jakoi kolmen muun perheen kanssa. Perheissä oli tavallisesti monta lasta ja jompi kumpi vanhemmista oli töissä Finlaysonilla. Äidit olivat usein "puuvillatehtaan tyttöjä".

Ruoka valmistettiin keittiön yhteisellä hellalla, talviaikana myös kamarin uunissa. Kun kamari oli lämmitetty, äiti pani uuniin kolmijalan päälle uunipuuron, silakkalaatikon tai pikapulan. Keitot, vellit ja liharuuat valmistettiin keittiössä. Tärkein asia oli rautapata. Se sopi kaikkeen, niin liha- kuin maitoruokiin. Toisena astiana oli huononpikattila ja kahville oli kuparipannu.

Maitokannu, kuparipannu ja kahvimylly, siinä työläisastiaton peruskaluja.

myös kamarin uunissa. Kun kamari oli lämmitetty, äiti pani uuniin kolmijalan päälle uunipuuron, silakkalaatikon tai pikapulan. Keitot, vellit ja liharuuat valmistettiin keittiössä. Tärkein asia oli rautapata. Se sopi kaikkeen, niin liha- kuin maitoruokiin. Toisena astiana oli huononpikattila ja kahville oli kuparipannu.

Keittiön nurkassa oli laudoista kyhätty "komuuti", jossa säilytettiin kuiva tavara. Kamarin pöytäkaapissa pidettiin voi, kahvi, sokeri ja muu arvokas. Muuta säilytystilaa ei ollut, ei perunakel-lariaakaan. Oli vain liiteri, jonne säikoi pienen kuopan. Yritimme säilyttää siinä maitoa, mutta ei se säilynyt, ruokatävikkeet piti ostaa päivittäin. Puolukat olivat ainoat säilykkeemme. Ne survoitiin omaan liemeensä puusaviin, joka vietiin viintille.

Suolasilakkaa ja höystökastiketta

Aamulla ennen työhön lähtöä vanhemmat söivät suurruksen. Se oli jotain edelliseltä päivältä jäänyttä, lisänä kahvi ja rievää. Lapset saivat rievää ja teetä tai puuroa - kahvia vain silloin kun oli vieraita. Päivällä ruokatunni aikana äidillä oli milloin mitkin eteenpantavaa. Isä söi työmaalla eväitään, leipää ja kuivaa lihaa tai kalaa. Juotavan sai ostaa kahvikopista työpaikan läheltä.

Illalla klo 18 aikoihin oli varsinainen ateria. Siitä oli opittu odottamaan. Talvella se oli usein perunakeittoa, kesällä kaalikeittoa. Toisinaan oli laatikkokaa tai perunaa ja särviä.

Särvin oli esim. silavakastiketta tai höystästä tehtyä kastiketta. Höystö oli pieneksi pa-loiteltua toisarvoista lihaa. Siinä oli sisäelimiä, jotka keitettiin niin että ne säilyivät ja niistä voitiin myöhemmin tehdä kastiketta. Maalaiset toivat höystästä puupyytyissä torille. Se oli hyvää ja halpaa työläisen ruokaa.

Kaluruuista oli tärkein suolasilakka, jota höyrystettiin kattilassa kokoperunoiden päällä. Mukana oli paljon perunaa, jota kastettiin silakoiden suola-veteen. Kala piti syödä pääneen ja ruotoineen. Isän mielestä niissä oli jotain tärkeää ainetta. Keväisin tehtiin hauesta soppa. Sanottiin, että saatte sillä talven pois vatsastanne.

Penkki-velli oli kuin paksua kaljaa

Iltaiseksi oli sitten kaikenlaisia vellejä tai puuroa. Ohrajuuhot ja ryyti olivat siihen aikaan muo-

dissa. Köyhän ajan ruokaa oli penkki-velli eli syötävätaikina. Vähän maltaita ja enemmän ruis-jauhoja imellettiin pyttyyn kuumaa veden kanssa. Pyytti oli tätä varten penkillä muurin vieressä. Jos velliä annettiin käydä niin se oheni niin, että sitä voi juoda kuin kaljaa. Penkki-velliä oli maalais-taloissa valmiina kerjäläisiä varten.

Minkäänlaisia salaatteja ei juuri ollut. Syksyisin saatiin lanttua, josta tehtiin "looraa". Porkkanaa sai ehkä vähän lihakeiton mausteeksi. Me söimme paljon lanttua, koska se säilyi liiterissä. Lanttu pantiin kattia ja puolikat annettiin lapsille.

Lapsille ei tavallisesti laitettu mitään erikoista omaa ruokaa. Kansalaissodan jälkeen, aikojen parantuessa, lapsia hemmoteltiin joskus kaakaojuomalla ja piparkakuilla. Lasten lempiruokaa oli pulla, pitko. Se oli "junttaa", jota ostettiin 80 pennillä kilo. Piparkakut maksoivat pennin kappale.

Koulutoverini Hilma, joka oli varakkaasta perheestä, osti minulle joskus nekun tai munkin. Nekut keitettiin sokerista ja siirapista ja pantiin voideltuun voipaperitöteröön.

Sikojen lahtaus tiesi verimakkaroita

Joulut ja juhannukset olivat joulua. Jouluksi tehtiin rosoli-salaattia, sitä sanottiin silisalaatikiksi. Köyhällä oli vain jouluna liharuokaa. Jokainen sai siivun palvuttua silanlihaa. Muita herkuja olivat likkala, perunaloora, riisipuuro ja sekahedelmäsoppa.

Äiti saajouluna verimakkaroita. Hän auttoi erään talon emäntää sikojen lahtauksessa. Sen jälkeen he tekivät verimakkaroita siansuoleen. Makkaroihin pantiin ohrarynejä, verta, ruis-jauhoja ja sipulia. Ne paistettiin talon suuressa leivinuunissa. Jouluna kaikki talon asukkaat saivat viedä laatikkonsa sinne paistumaan.

Juhannuksena ja joskus pyhänä söimme munalätttyä. Juhannusaattona keitettiin juhannuskeitto, hörkkä. Munia vispattiin maitoon ja kun sitä keitettiin, muodostui kokkeareita. Arksien ei munia syöty, ei ollut munavuoria. Jotkut ostivat Hämeenkadulta venäläisestä kaupasta venäläisiä muniä. Paistoiivat sitten pan-nukakkua sunnuntaina kamarin uunissa.

Isä aloitti, muut seurasivat

Kansalaissodan aikana saattoi ostaa kulkevilla maalaisäsnillä

Lahjoituksia Raivaajalle!

TUKEMISRAHASTO 1986: \$5,967.50

Finnish American Club of Port Chester, NY \$150.00
Liz ja Ray Nurme, Darien, CT \$20.00
Leila DeSimone, Marlboro, MA \$10.00
Laina ja Martti Peltola, Lunenburg, MA \$20.00

Miehensä **Henry Nelsonin** ja tyttärensä
Elsie Nelson-Anjiraksen ja tämän miehen
Con Anjiraksen muistolle
lahjoittaa Anna, Nelson, Norwalk, CT \$ 10.00

George Laakso, San Mateo, CA \$10.00
Lauri ja Irma Pekkanen, York, ME \$25.00

Kiitos lahjoittajille!

Kuolleita

Konsuli Yrjö A. Paloheimo

Konsuli Yrjö Paloheimo kuoli 24. toukokuuta kotonaan Santa Fe'ssä New Mexicossa. Hän oli syntynyt 29. 10. 1899 Helsingissä. Agronomin tutkinnon hän suoritti 1923.

Elämäntytönsä hän teki pääasiassa Yhdysvalloissa. Aluksi hän toimi Suomen pääkonsuliviraston sihteerinä New Yorkissa, sitten New Yorkissa olevan tiedonantotoimiston apulaisjohtajana sen perustamisesta 1936 lähtien sekä New Yorkin maailmannäyttelyn pääkomissaarina 1939-40. Sittemmin hän toimi erilaisissa Suomen avustustehtävissä mm. "Help Finland"-järjestön kenttäsihteerinä.

Yrjö Paloheimo nimettiin ensimmäiseksi konsuledustajaksi Etelä-Kaliforniaan, toimipaikkanaan Los Angeles ja Pasadena. Myöhemmin hänen konsulipiiriinsä liitettiin myös Arizonan ja New Mexican valtiot.

Paloheimon aloitteesta perustettiin mm. Finlandia Foundation -järjestö, jonka tarkoituksena on

Suomen ja Yhdysvaltain välisten kulttuuri- ja ystävyyssiteitten luji-taminen. 1970 hän oli perustamassa Pasadena Historical Museum -nimistä museota, jonka yhteydessä avattiin 1973 Suomen kansantaiteen museo.

1973 konsuli ja rouva Paloheimo perustivat Leonora ja Yrjö Paloheimon säätiön yhteistoiminnassa Finlandia ja Suomi College'n kanssa tukemaan suomalais-ten ja amerikkalaisten yliopilaisten oleskelua Yhdysvalloissa ja Suomessa. Tasavallan presidentti myönsi 1964 konsuli Paloheimolle Suomen Leijonan ritarikunnan komentajamerkin.

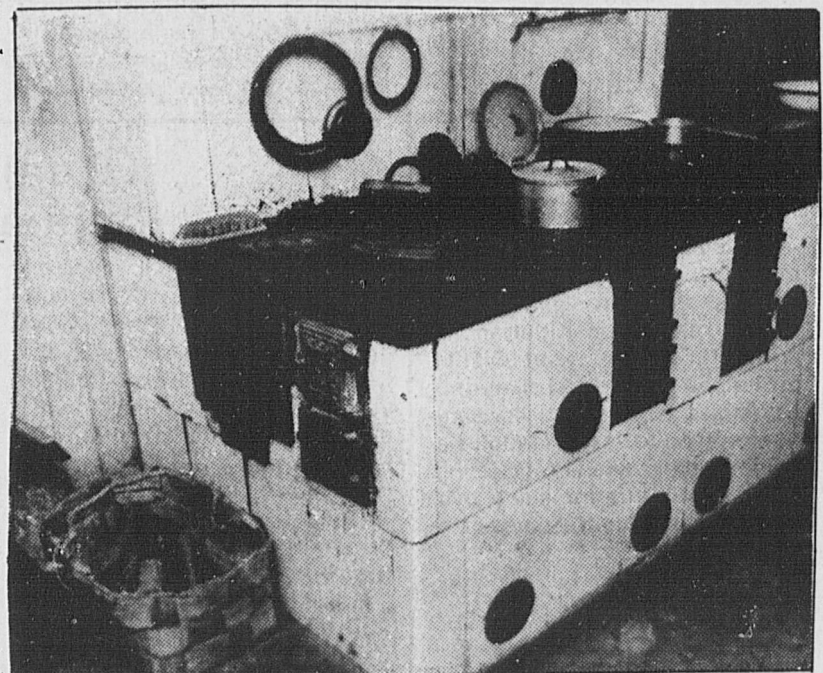
Ruth Montville

GARDNER, MA - Ruth V. (Nordman) Reponen Montville, 77, 19 City Hall Ave., kuoli toukok. 23, 1986 Henry Heywood Memorial sairaalassa.

Hän oli syntynyt Westminsterissä ja kuului Covenant Evangelical Lutheran kirkon seurakuntaan.

Vainajan ensimmäinen aviomies Arne Reponen kuoli 1958. Kaipaamaan jäi tytär Carol Hilley, Bangkok, Thaimaa; yksi veli; kuusi lastenlasta sekä useita sisarusten lapsia. Poika Robert Reponen kuoli 1982.

Hautaus tapahtui Wildwood hautausmaahan.

Amurissa perhe asui yhdessä suuressa kamarissa ja jakoi keittiön kolmen muun perheen kanssa. Ruoka keitettiin kolmijalan päällä keittiön hellalla tai kamarin uunissa. (Kuva Amurin työläismuseosta.)

leipää mustan pörssin tapaan. Pispalan maantien varteen pysähtyi isäntä myymään ruusileipää. Vesi suussa jäivät nälkäiset katsomaan perään. Rahaa ei riittänyt niin kalliiseen leipään.

Ruokapulan vuodet opettivat kunnioittamaan ruokaa niin, että ei edessä mitä tahansa, se syötiin hiljaisena. Isä ei vaatinut ruokarukousta, mutta ruoan jälkeen kiitettiin ja niitettiin. Pispalan vaari luki ruokarukouksen ja leikkasi jokaiselle leipäpalan. Monet vaativat siihen aikaan lapsia teitillelemään vanhempiään, mutta isä toivoi, että me sinutellimme vanhempiamme.

Jokaisella oli ruokapöydässä oma luonteva paikkansa. Jos kaikki eivät mahtuneet yhtä aikaa syömään tai astioita oli liian vähän, niin isä söi ensimmäisenä. Äiti huoli sitten lapset ja söi itse. Jos kaikki mahtuivat pöytään, isä aloitti ruokailun, muut söivät perässä. Äiti istui lähellä keittiön ovensuuta, kantoi ruoat pöytään ja laitoi jokaiselle annoksen. Niin yksinkertaista se oli.

Joskus naiset huokailivat, "neljää on pahaa maailmassa, kun ne on yhtä aikaa - kiukuinen mies, märät puut, vuotava pata ja itkevä lapsi".

Fiinisti kahvia ja viinimarjamehua

Kahvin juonti oli jonkinlainen

rituaalinen päivän juhlahetki. Kahvi ostettiin raakoina "pööninä ja paahdettiin kotona kahvin-paahtimella. Paahdetut pavut säilytettiin kahvitoimissa ja jauhettiin hienoksi kahvimyllyllä.

erikseen erissä jokaista keit-tokertaa varten. Sokeri oli topasokeria, joka kopautettiin vasaralla kappaleiksi ja pilkottiin pieneksi sokerisaksilla.

Kansalaissodan jälkeen tuli muotiin tarjoilla vieraille kahvin lisäksi viinimarjamehua. Punaisia ja mustia viinimarjoja alettiin keittää ja siiväidä mehuksi. Työläisperheissä pidettiin fiiniä, jos voi tarjota kuumaa mustaviinimarjamehua vieraskäynnillä ja merkkipäivinä. Kahvipullana oli lettivehnästä, nykyisen reseptin mukaan. Aikojen parantuessa taikinaan lisättiin jopa rusinoita.

Tuohon aikaan vesi haettiin pumppukaivosta, mutta sodan jälkeen Viinikassa koettiin se ihme, että kahvivesi valui kraanasta sisään. Se ei ollutkaan pieni juttu. 1930-luvulla nälän jälkeen tuli uusi aika uusine mahdollisuuksineen. Tati tuli serkkutyön kanssa kylään. Alettiin atenioida ja kysyttiin, mitä tyttö halusi syödä. Tyttö vastasi: Usila, omela ja melli. Lapset alkoivat vaatia melliä!

Understanding Chernobyl's effect on Finland

There has been much misinformation in the mainstream American press about the effect of Chernobyl on Finland.

This "information" has been so inaccurate that many Americans - Finns and non-Finns alike - have cancelled their travel plans. This is bad news for the Finnish economy. It means losses for tourism.

The following has been taken from a report prepared on May 18 by Jukka Laaksonen of the Finnish Center for Radiation and Nuclear Safety (Säteilyturvakeskus), Elinäenkatu 25A, 00510 Helsinki, Finland. Like the material received from the Embassy of Finland and published in Raivaaja two weeks ago, Laaksonen's data shows that there is no reason for Americans to cancel their summer plans in Finland because of Chernobyl.

Fig. 1 provides some perspective for understanding the magnitude of the radiation doses received in Finland after Chernobyl accident.

If the dose stays well below the limit of 100,000 mrem, it does not cause acute health effects. However, any amount of radiation is believed to cause a small increase in the cancer risk.

The general public gets most of its external radiation from natural sources, for example, terrestrial gamma radiation and cosmic rays. A significant dose is received also from diagnostic x-rays. The x-ray dose varies much depending on the organ examined and the techniques used.

The external doses for the Finns due to Chernobyl accident can in the regions of maximum fallout be compared with a chest x-ray. The average Finns and

Examples of Radiation Doses	
	Dose in m Rem
A minimum dose which causes radiation sickness when delivered within a few days	100,000
Annual whole body dose limit for people who work with radiation	5,000
Annual dose from natural background radiation in various regions of the earth	
• Typical high	400
• Typical low	100
U.S. recommendation for doses from diagnostic x-rays	
• Chest x-ray	30
• Abdomen x-ray	750
Dose from cosmic rays during a round trip across the Atlantic	5
External doses to Finns from Chernobyl fallout during three months after the accident	
• Most exposed people	60
• People living in Helsinki	10

fresh milk, eggs, and green vegetables.

In Finland the food has been so clean that no restrictions have been recommended to the consumers. Some radioactive iodine has come to the body of the people from breathing air and from the milk.

Today the air is already clean but a strict control of milk products is considered necessary until the radioactive iodine has disintegrated. The amount of iodine drops to half every 8 days, and in July all food will be totally free from it.

Besides the milk, also other foodstuffs and beverages are carefully controlled in Finland. It is worth mentioning that all do-

mestic vegetables (which are grown in greenhouses at this time of the year) have been found free from radioactive contamination.

In summary, the radioactive release from Chernobyl has caused a small abnormal radiation dose to many Finns. Most of the dose accumulated within two weeks after the accident. Today the radiological situation in Finland is close to normal.

A tourist coming to Finland this summer from United States can be sure that the radiation dose she or he gets because of the Chernobyl accident is much less than the radiation dose everyone gets from cosmic rays during a round trip across the Atlantic.

Pori Jazz Festival

On July 5 to 13 the Pori International Jazz Festival will be held for the 21st time. The noble Pori Jazz 66 ry remains one of the driving forces behind the festival and still contains a number of the original founding members who have been active throughout the festival's life.

Pori Jazz has also developed and changed over the years, and thus successfully preserved its position as a pioneer and innovator. Its fame has spread around the world - helping ensure appearances by top artists.

This year you can see both rising new stars and the best representatives of the many directions jazz takes. For the idea of the program is to give visitors as representative a picture as possible of the state of contemporary jazz.

There are more than 10 different concert venues, the largest being the Kirjurinluoto open air concert park on a branch of the river that flows right through the center of the town of Pori.

And all the other venues are located nearby along the banks of the river.

The largest indoor venue is the Cotton Club - housed appropriately enough inside a former cotton mill - where the music goes on right through the night till 6 in the morning.

The Jazz Street is open throughout the festival with its bazaar, snack bars and free concerts. The cosmopolitan atmosphere there keeps the festival in full swing and puts everyone in the right mood for celebrating jazz from morning to night.

Finally there are the evening jam sessions in the clubs, restaurants and theatre - which means that all in all there is something for everybody at almost any time of the day or night.

And everyone coming to Pori

can be sure of a place to sleep if they want. Although many spend the night at the Cotton Club and from there go straight to the beach for a morning swim and on to the next concert.

When the hotels are full there is cheap accommodation in the town's schools which are converted into hostels for the festival.

Finally there are the traditional festival camping sites with almost unlimited space. Over the last few years for example there have been some 50,000 visitors on average to the festival - and they've all been easily accommodated.

It's easy to get to Pori from Sweden. Just take the ferry to either Helsinki, Turku or Vaasa from where you can catch a bus or train. During the festival there are special departures from all these places to Pori.

If you really want to do things in style you can sail right into Pori harbor or land at the airport which is right in the centre of town. Finnair also runs regular domestic flights from Helsinki.

This year in particular the festival is going to be full of big names.

The biggest of which is the master of swing himself, Lionel Hampton and his orchestra; ace pianist Oscar Peterson; Art Blakey, teacher of so many top trumpeters worldwide, and his Jazz Messengers; the Wayne Shorter Quintet; blues stars the Neville Brothers and John Mayall; and new wave trumpeter Chet Baker.

More traditional jazz is represented by the Olympia Brass Band from New Orleans, the Harlem Jazz & Blues Band from New York and a host of both Finnish and European stars.

In the clubs two of the most exciting acts are sure to be the Kirk Lightsey Trio from New York

and Niels Lan Doky who has rapidly been gaining acclaim outside his native Denmark. He'll also be accompanied by Niels Henning Ørsted-Pedersen on bass.

From the Soviet Union there's a rare chance to see the David Gylsheskin Quintet.

And also adding to the international flavor, Jan Allan from Sweden and Enrico Rava from Italy - bringing the total of countries represented to nearly 20.

While as the icing on the cake as a result of a cultural exchange program between Pori Jazz and the city of Detroit, there will be a chamber music recital by the Detroit Chamber Players with Constantine Orbelian as the soloist.

Last but not least don't forget that besides the music there will be a whole host of exhibitions, seminars, lectures and other events connected with jazz going on during the 21st Pori International Festival. Hope to see you there!

Wayne Shorter, one of the big names featured at Pori Jazz next month.

Pori Jazz Festival
Eteläranta 6
28100 Pori, Finland

Saima Park

Annual Track and Field Meet

The Reipas Athletic Club will present the 72nd annual Summer Festival Track and Field Meet on Saturday, July 5, at the Finnish Memorial Field, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg.

The meet will start at 9 a.m. with the javelin throw. This will be followed by other field events including mens javelin, womens shotput, mens shotput (16 lbs.), womens high jump, mens high jump (start at 5' 4"), womens long jump, womens discus, mens discus, mens long jump, mens triple jump, mens hammer, and mens 35 lb. weight.

Starting at 10 a.m. are mens and womens running events which include 100 meter trials, 800 m, 100 m finals, 1500 m, 400 m, 3000 m for masters, and 3000 m. A 3000 m walk race for men and a 1500 walk race for women will start at 10:30.

There will also be junior events for athletes in high school and younger. These include 100 m, 800 m, 1500 m, and a "Kids Fun Run". Field events for juniors will be added as needed.

Facilities of the Finnish Memorial Field include a six lane 350 m stone dust surfaced track

and concrete throwing circles. Medals or ribbons will be awarded to the first three finishers in each event.

This meet is sanctioned by the New England Athletic Congress.

For entry forms and more information, write Reipas Athletic Club, Box 2231, Fitchburg, MA 01420.

Registrations will be accepted the day of the meet. The entry fee is \$2.00 per athlete; no entry fee for junior participants.

Fitchburg

Host families for Finnish and Scandinavian students (ages 16 - 20) are needed in the Fitchburg - Gardner area.

These students will be studying English for about a month. They will have a class each morning and the rest of the time will be spent with the family.

The students will be arriving around June 24. If you are interested, contact Marita Caution, c/o Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420, tel. (617) 343-3822.

Cabin Fever

by Walter M. Poti

This spoof on Finnish words is continued from last week.

The following short stories were prompted by the author's critical awareness of the "many long, extra long, and very extra, super long words" that make up the Finnish language.

During the winter doldrums a few months ago, he found "that although not an easy mental exercise, it is quite possible, when rules of grammar are overlooked, to spell out a yarn [in English] using four letter words only."

Base Ball Game

Next week, come July four, John will play base ball with home town team, when they play City Boys ball club. Town boys will wear dark blue caps. Fans call them "True-Blue" boys. City boys play with head bare, none wear base ball caps. This very good idea, fans thus able, with some ease, tell town team from city team.

With late game tied zero-zero, with each base, full blue caps, John raps weak ball that will only roll slow down base line. Umps call this foul ball. Town fans will just sigh, city fans yell with much glee.

Then, John hits very long fast ball high over tall flag pole near left wall. With some help from wind, ball will sail well past rail road line, will land plop into weed, next town, over mile away.

John, with head held high acts like some hero, jogs with lazy, slow gait down base line. Game over! Home team wins with four runs. This only game City Team will lose this year, also only game that Town Team wins. City Team must "wait till next year."

From noon time thru late nite,

kids ring town hall bell. Home town fans come wild, some July four!

Many boys, even some girl, will hunt with much care thru tall weed. They hope that with some luck they will find this lost ball.

None will ever have such good luck. None will ever find this base that once, like some bird, flew very high over this town.

Moon Fish

John will take sail boat, with pony cart, down long dirt road into lake. Mary will ride bike thru tall weed down foot path, will meet John near lake edge.

With some help from weak wind, they sail down calm lake. They very soon tire from this slow, lazy sail, they will fish.

John ties fine fish line, with tiny knot, onto fish lure. Bait shop told John that this lure will snag fish even when they don't bite. This only good sale talk, John will find. With cast upon cast, John's hand soon gets very sore, lazy fish just won't bite.

John, with some tiny hope left, says "When fish don't bite bait, then bait will bite fish tail."

Mary: "Some liar! With your poor good luck, dumb fish just won't play your game."

John: "Okay, let's quit."

Mary: "Let's walk home, we'll have some nice Moon Fish."

John: "Moon Fish?"

Mary: "That's 'Luna Tuna' fish from cans."

John: "Your zany joke tops fish tail fish tale."

Mary will have last word:

"True."

Mini Finn From Maxi Finn

Soon, some Finn whiz kids will snip Finn mega word into Finn four bits words. Then, many Finn folk, when they read Finn news, will find this snip-clip idea will help ease, very much, long hard task. Also will save them much time.

Finlandia Foundation Boston

Ellen Lindell will be hosting this year's Juhannus picnic at her beautiful house in Lexington. The date is Sunday, June 8, from 1 to 5 p.m. (rain date: June 15).

This will be a PLP, a Pot Luck Picnic. Everyone should bring either a dessert, salad, or cold main dish with them. Ellen and Linda will be providing hamburgers and hot dogs.

Also bring your own lawn chairs, bathing suits and towels. Ellen's swimming pool and sauna should help make this an especially pleasant and relaxing end-of-the-year get together.

Please label your own chairs and food containers to avoid confusion, and car pool if possible since parking will be on the street.

If you plan to come, please give Ellen a call at (617) 862-5893 and tell her what kind of food and how many people you will be bringing with you.

Directions to Ellen Lindell's, 471 Waltham St., Lexington:

From Boston - take Route 2 west to the Waltham St. Exit (1 mile past St. Paul's Church). Proceed on Waltham St. approximately one mile. A yellow house with red shutters, 471 is on left hand side of street.

From western suburbs - take Route 2 east to Spring St./Waltham St. Exit. Take Spring St. two miles to stop sign at Bridge St. Take right at stop sign and follow Bridge St. approximately half a mile (be careful, Bridge St. curves left) to Waltham St. Ellen's house is on corner of Bridge and Waltham.

Vappu Fundraiser

The Vappu dinner was a huge success in every way. The capacity crowd enjoyed a hearty, traditional Finnish dinner topped off with kääretorttu and kotikalja, sima and tippaleivät.

We also saw a fashion show of Marimekko's new spring fashions stunningly displayed by Crate and Barrel's models and our own Arja, Päivi and Anne. They looked marvelous, simply marvelous. The whole affair was organized

Midsummer's Picnic

Anne Korhonen modeling a Marimekko fashion during the Vappu fundraiser.

by Pääemäntä Mimmi Hartiala Sloan, coordinated by the hospitality chairperson Raila Rautiainen, and hosted by Pirjo Silen, Aira-Majja Schwann, Salmi Woodington, Vera Smith, Aili Tierny, Marilyn Pike, Linda Lindell, Leila Vuoli, Marja-Terttu Meharry, Seija Haikkala, Lissu Chanoff, and Tuulikki Loring.

The beautiful spring blossom table decorations were the work of Tuulikki Loring.

Our thanks go to all those who put their time, effort, and enthusiasm into this affair, which raised \$1478 for Finlandia, part of which will be used to buy a much needed speaker system for our meetings.

Board Meeting

At the meeting of May 14, the board voted to contribute \$200 to Revontulet Folk Dancers from Fitchburg toward their trip to the 1987 Kaustinen Folk Festival

where they have been invited to perform. We hope to see them next spring performing at our meeting before their trip.

On September 14, internationally renowned jazz pianist Heikki Sarmanto will be performing in New York City and possibly in Boston on the 21st. At this writing final arrangements have not yet been completed.

Speaking of the piano, Finlandia is in need of a pianist who can be called on at short notice to accompany singing at the meetings. Please let Mimmi know if you can help (456-8295).

Congratulations to Tiina and Malte Edenius on the birth of their daughter Maja Lena on the 21st of March.

Have a wonderful summer. See you all in the fall.

Liisa Chanoff

Midsummer's Day Buffet

St. John's Lutheran Church, Rt. 117, Stow, MA

Saturday, June 14, 1986 12 noon \$ 3.00

Finnish Folk Dancing by Revontulet

Articles for Sale

4" Pressbrake, 3", 4", 10" power-shears, jump shear, 8" power roll, vert. & horz. mills, 10", 14", 16", 20" lathes, 5, 10, 25 H.P. compressors, kick punch, gear head drill, Burgmaster turret drill, 5" x10" & 8"x24" surface grinders.

RISONS
253 Main St. (Rte. 121A),
Plaistow, NH
Tel: 603-382-5671

R. W. BICKFORD

INSURANCE AGENCY INC.
4 Central Street
Ashburnham, MA 01430
Telephone: 827-5909

Smith Funeral Home

Elden J. Burling
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Berkeley Veljeysseuran "Week-end" hiihtomajalla

Berkeleyyn kuulumisia

Finnfestin valmistelut vievät kaiken meikäläisiltä. Niin luulisi, mutta täällä tehdään vielä jotain muutakin. Emme unohda aivan kaikkea, mitä on ollut ja mitä tulee olemaan senkin jälkeen, kun Finn Fest on muistoja maillo.

Vuonna 1911 perustivat Berkeley suomalaiset tänne nk. Veljeysseuran. Aluksi kaikki toiminta oli Vanhanmaan äidinkieliä. Ja niin kauan kuin siirtolaisia tuli maahan, toiminnalla riitti uutta nuorta voimaa, he tulivat San Franciscon lahtialueelle.

Siirtolaisuus kuitenkin väheni vuosi-vuodelta ja suomenkielillä jatkettu toiminta ei saanut maassa syntyneitä innostumaan isiensä alkanutta toimintaa jatkamaan. Suomenkielinen toiminta sai jäseniä täällä kaikin keinoin noin 250 jäsenen paikkeille.

Jos nuorta jäsenistöä saatiin yhtymään, niin heidän innostuksensa tuskin pääsi kunnan alkuun kurti jo jäätin pois seurasta tai maksettiin vain jäsenmaksut ja siihen sitten jäikin kaikki.

Useiden epäonnistumisien jälkeen koettua saada nuorisotoiminta elpymään ja jatkamaan, saimme jälleen uuden ajatuksen, joka onistui erinomaisesti ja on edelleenkin aktiivisessa toiminnassa. Veljeysseura sai alulle 40 vuotta sitten alaosatoksi Kaleva Ski Clubin, joka nyt tällä viikolla viettää 40-vuotisjuhlansa.

KSC perustaminen otettiin vastaan Veljeysseuran vanhempien jäsenten taholta hiukan epäilevällä mielellä, mutta epäilykset jäivät unholaan, kun Seuran oma toiminta alkoi vilkastua KSC:n toiminnan vanavedessä. Jäsenluku lisääntyi nuosten pikkuhiljaa 550 vaiheille.

Kaleva Ski Clubin jäsenet toimivat innokkaasti saadakseen rahaa hiihtomajan rakentamiseen eekkerin kokoiselle tontille, joka saivat vuokrattua federaaliselta hallitukselta. En luule, että mikään seura voisi toimia innokkaammin kuin nämä nuoret.

Kun rakennus oli hahmoteltu alkoivat suuret rakennushommat. Jättäishongat kaadettiin, kellarikerroksen betonityöt tehtiin valmiiksi. Veljeysseuran rakennusmiehet tulivat avuksi melkein viimeistä miestä myöten.

Työnpäivänä 1948 nousi rakennus kolmikerroksiseksi unelmalinnaksi. Nuorten mäenlastenkin unelma oli toteutunut, vaikkakin talon todellinen valmistuminen otti paljon enemmän aikaa. Jäsenet kuitenkin asuivat siellä vaatimattomasti usean talven.

Veljeysseura antoi rahat saunan rakentamista varten ja sitä käytettiin keittiönä rakentamisen ajan ja nukuttiinkin siellä kun ulkosalla oli liian kylmä tai lumista. Ikäväkseni, voin todeta, ettei saunarakennus koskaan valmistunut. Se luhistui runsaan lumen painosta vuonna 1952.

Alkuvuosi jäsenen hiihtohommat olivat yksinomaan mäläskua, mutta olihan joukossa

muutamia murtomaahiihtäjiäkin. Nämä viimeksi mainitut toivat joi-
tain palkintoja.

Viimeisten vuosien aikana on toiminta kääntynyt yhä enemmän murtomaahiihtoon puolelle. Nyt se on tullut muotiin täälläkin, kuten ympäri Amerikkaa. KSC:n hiihtomajan ympäristö antaa erikoisen hyvän alueen sellaiselle hiihdolle.

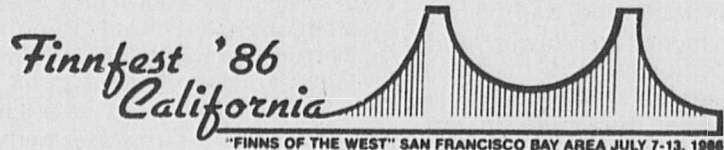
Toukokuun 23 päivänä juhlittiin suurella riemulla KSC:n syntymäpäivää. Muisteltiin ja nautittiin vanhoilla huvitavilla ta-

pauksilla. Klubin ensimmäinen puheenjohtaja Aimo Hieta oli mukana yhtä iloisena kuin 40 vuotta sitten.

Syönnin ja ohjelman jälkeen tanssittiin, jalka näytti vielä luitavan veteraaneille kuten ennen, vaikka nuoremmat ehkä nostivat jalkansa hiukan railakkaammin. Onneksi vain.

Tauno Ahonen

Tervetuloa vuotuisille Juhannusjuhille FAHA:an kesäkuun 21-22 päivinä.

FinnFest '86 Official Caller 2702 • Berkeley, CA 94702 • (415) 841-4540

Heinäkuun toinen viikko. ja FinnFest juhla lähestyvät nopeasti. Toivon, että olette postittaneet rekisteröintikirjeenne! Etukäteen tehtynä se auttaa järjestäjiä, sekä takaa saavan pääsyliput ilman jonottamista, säästään paljon aikaa. Ohjelma-

luettelo näyttää päättyneen. Muutamia ohjelmanesittäjiä on lisätty. Tähän tulevat mm. kuuden hengen "Karelia" ohjelman esittäjät Suomesta. Se on nykykaistettua Kalevalaa, ja olen kuullut sen olevan huippuluokan esityksen - siis ehdottomasti hyvän.

Finlandia Foundation on lahjoittanut 1.000 dollaria, että saamme tänne suomalaisten siirtolaisien kuvanäyttelyn. Kuvat ja teksti kertovat yli 100.000 Suomesta vuosina 1865-1914 tulleen naisen elämästä ja toiminnasta. Suomalainen nainen on aina ollut yritteliäs, hehän saivat äänestys-oikeuden jo 1906.

Torilla tulee olemaan paljon monelaista tavaraa myytäväksi. Veikko Ahvenainen tulee myymään suomalaisia levyjä, joten voitte ostaa monenlaista musi-

toa Californiasta ja Finnfestistä. Sekä juhlaillallisilla että Western barbeque tilaisuuksissa on myös hyvää ohjelmaa. Samoin avajais- että lopettajais-seremonia on kiinnostavaa kuultavaa ja nähtävää.

Rekisteröintikirjeen mukana saitte listan majoitusasioista, joten voitte valita itse asutette ylipiston asuntoloissa tai motelleissa ja hotelleissa; joita täällä on runsaasti. Oaklandin lentokentältä on tänne lyhyempi automatka kuin San Franciscosta.

Pirjo Boss on järjestänyt monenlaisia lyhyitä matkoja katsomaan kiinnostavia paikkoja, jos satutte tulemaan aikaisemmin, tai viivytte jälkeenpäin. Voitte mennä vaikka Hawaijille tai Alaskan, minne mieli vain vetää.

Laulukoroja tulee useita, joten meillä on hyvät konsertit. Kirjko on myös järjestänyt ilta-seuroja. Kaiken tämän lisäksi suurenmoiset taidenäyttelyt, elokuvat ja monipuoliset urheilukilpailut. Tervetuloa kaikkialta yhteiseen juhlaan.

Aini Tossavainen.

Surulla ilmoitan, että rakas äitini

Alma (Kallio) Nelson

kuoli JFK sairaalassa toukok. 12, päivänä 97 v. ikäisenä. Suremaan jäi poika Jerry Kallio, Lake Worth, Fla; sikso Katri Kronqvist ja velipuoli Kalle Harju Suomessa; John Kallio, Dayville, Ct.; Laila Page, Libertyville, Ill.; 5 lastenlasta ja 21 lastenlasten lasta. Pastori Wilbert Törmälä siunasi vainajan Pine Crest hautausmaahan Lake Worth, Fla:ssa.

Äidin laulu ihanin
kaikuu --- jostain vieläkin
--- aamukellot soittaa hiljaa...
kevään tuoksu suloinen,
tuuli vieno, turvallinen
tuuli muistoin hiljaa...

kaivaten muistaen mummua

Taimi ja Jerry Kallio ja lapset

Hakalan Toivon ihmestempusta puhutaan

Vimpelin Lakaniemessä asuvasta Toivo Hakalasta tehdään väkisin julkista. Miehellä kun on ihmeellinen kyky pysyä tukevasti maassa, vaikka kuinka riski mies yrittää häntä nostaa ilmaan.

Toivon luona on vierailut viime vuoden puolella MTV:n kuvausryhmä ja viimeksi Hymy-lehti. Myöskin taikuri- ja Toivos-kiinnostuneita. Taikurien kuningas Solmu Mäkelä kun meni väittämään, että kyseessä on vanha sirkustempu. Tempua ei ole tällä vuosisadalla juurikaan esitetty.

Toivo Hakala ei osaa tai ei halua selittää, miten maassapysyminen on mahdollista. Hän sanoo kaiken kiinni vain tahdonvoimasta.

Jos en halkua nousia ylös, niin en nouse, sanoo Toivo.

Kyläläiset antavat monenlaista selitystä Toivon kyvystä. Toiset vannovat edelleen vuorenmolnina, että kyse on puhtaasti humpuukista, eivät usko asiaan lainkaan. Ne jotka ovat kokeilleet nostaa Toivoa, ovat ymmällä. Toiset puhuvat hypnoosista, toiset mustan raamatun opeista. Monenlaista selitystä löytyy.

Toivo Hakala sanoo hallinneensa tämän maassapysymisen kyyvin jo kauan. Jo vuosimyyntiä sitten nostelivat miehet työmailla Toivoa. Toivo ei hiljaisena miehenä asiasta tehnyt sen kummempaa numeroa. Jos olisi tehnyt, tie olisi johtanut jo kauan sitten sirkukseen.

Toivon ihme kyky olisi jäänyt lopullisestikin unholaan, ellei Pietarsaareassa asuva vimpeliläissyntyinen Pentti Pokela olisi sattunut kuulemaan viime kesänä Toivon kyvystä. Pokela

piti asiaa niin erikoisena, että hän etsi Toivoa nostamaan ensin kaikki Vimpelin voimamiehet ja lopulta maan eturivin voimannostajia.

Mutta maassa Toivo pysyi, jos halusi. Penkkipunnertajakaan eivät saaneet miestä liikkumaan. Muita tämän painon lisäämistempun osajia ei tietävästi ole maailmassa tällä hetkellä. Minun tietojeni mukaan aikaisemmin on löytynyt kaksi tempun taitajaa, toinen Japanista, toinen Ranskasta. Taikuri Solmu Mäkelä kyllä väitti, että kyseessä olisi ollut aikoinaan melko yleinen sirkustempu, sanoo "voimamiehen" veli Arvo Hakala.

"Nosta nyt"

Toivo Hakala on pienikokoinen 56-kielinen, kuitenkin ilahksikkaan näköinen mies. Jokainen miehen ensin kertaan yhdessä usko varmasti, että ylös tuollainen mies nousee.

Miten sitten nostoyritykset tapahtuvat?

Toivo pukee päälleen väljät lujatekoiset housut. Nostaja asettaa kätensä housunkaulukselle. Toivo käskää nostaa. Riskin miehen käsissä Toivo nousee kevyesti ylös.

Tämän jälkeen Toivo keskittyy hetken ja antaa käskyn: "Nosta nyt". Nostaja tarttuu uudestaan housunkaulukseen, punnertaa ja irvistää. Toivo vääntää vastaan ja irvistää yhä lujasti. Ja jalat pysyvät maassa. Yritys uusitaan, mutta turha mikä turha. Toivo on nostajalle liian painava.

Jos joku vielä epäilee, voi kädä kokeilemassa.

(Järviseu)

Nostajan käsissä oleva Toivo Keskittyy nostoon kaulasuonet pullistuen.

SUOMI-SEURA R.Y.:N JÄSEN:

Oletko tulossa Suomeen kesällä?

Voimme nyt tarjota Sinulle tosi edullisia hotellimajoituksia 31 korkealuokkaisessa hotellissa Suomessa ja 70 hotellissa muissa Pohjoismaissa. Saat hotellipassin ilmaiseksi ja se oikeuttaa jopa 50 % alennuksiin hotelleissa. Passi on voimassa 19. 6. - 17. 8. 1986 ja sen jälkeen viikonloppuina vuoden loppuun saakka.

Voit noutaa passisi toimistostamme, MARIANKATU 8, 3. kerros, Helsinki. Jos et ole vielä jäsen, voit liittyä samalla. Jäsenmaksu on US \$ 5 vuodessa.

Parhain Suomen terveisin
Tauri Aalto
Suomi-Seura r.y.

IMATRA SEURA

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232

Puhelin 212-438-9426

Mauno Laurila, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA!

PAIVALLISET

joka sunnuntai klo 2 ip.

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. N.Y.C. P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION

New York, N.Y. 10017

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljy

Recapping

Commerce Ave.

DANIELSON, CONN.

SUOMALAINEN

PAIKANVÄLITYSTOIMISTO

HILDA KOTILA ja

VIRGINIA KOTILA MUEHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana

Soittakaa (212) 288-6562

tai kirjoittakaa osoitteella:

FINNISH EMPLOYMENT

AGENCY INC.

206 East 85th St.

New York, N.Y. 10028

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

The Robert H

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y.

Tel. 896-6166

GF 5-2276-2277

Edw. C. Halvorsen, Inc.

FUNERAL DIRECTORS

310-12 8th AVENUE

BROOKLYN 20 N.Y.

In Continuous Service to the Community Since 1849

Kulta- ja kelloseppä

MATTI KOMONEN

Kaikki työ taattu

1595 Lucerne Ave. Lake Worth, Fla. 33460

Puh. 585-1084

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.

Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Lakeside Chapel

Funeral Directors

131 South Lakeside Dr.

Lake Worth Florida

Puhelin 582-6633

MOODY'S DINER

and

CABINS

Erikoisia päivällisiä.

Curb- palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET

WALDOBORO, MAINE

Newton-Bartlett

HAUTAUSTOIMISTO

Tel. 836-2113

42 Main St., Newport, N.H.

Marmorisia ja graniittisia
hautakivia

BOLSTER Monumental Works

JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine

Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvarmistusta sitten 1930

Saunakiukkaita, Nippa Supreme

huoneenlämmittäjiä, Nippa

Energy-Maid keskuslämmitys-

laitteita, Nippa Wildfire Camp-

stoves ja saunat tarpeita.

Nopea toimitus

Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213

Bruce Crossing, MI 49912

(906) 827-3906

Jälleen myyjä halutaan

Hiihtoretellä N-liitossa

FITCHBURG, MA - Fitchburgilainen Raimo Ahti teki maaliskuun ja huhtikuun vaihteessa 16-päiväisen hiihtomatkan Neuvostoliittoon.

Matka oli kulttuurivaihto-ohjelman alainen vierailu, jolle Ahti oli kutsuttu, koska hän on US:n maratonhiihtojoukkueen jäsen. Hän on yli 50-vuotiaiden maratonsarjan kansallinen mestari.

Matka, jolle oli kutsuttu 17 miestä, alkoi maalisk. 16. p:nä New York - Helsinki lennolla. Helsingistä jatkettiin välittömästi Moskovaan, ensimmäiseen matkapaikkaan.

Matkalaiset yöpyivät Kosmos hotellissa. Seuraavana aamuna tehtiin kiertokävelu ja nähtiin mm. Punainen tori ja Kremlin. Ja koska oltiin hiihtäjiä käytiin myös hiihtämässä Moskovan kevätlumilla. Joukko tutustui Moskovan yliopistoon, mikä sijaitsee kaupungin korkeimmalla paikalla.

Mukana oli koko ajan sujuvaa englantia puhuva tulkki, jonka mukaan yliopistossa on noin 25,000 oppilasta. Ympäristö oli erittäin siistiä meluton. Paikalla ei näkynyt yhtään pikkuautoakaan. Tulkki sanoi, että opiskelijat eivät saa tuoda autojaan yliopistoon, sinne tullaan vain opiskelemaan.

Yliopiston läheisyydessä oli 70 metrin hyppyrinäkki. Paikka on myös erittäin suositettu häärin kuvauspaikkana.

Ahti sanoi halunneensa lipun kuuluisaan Bolshoin balettiin, mutta kaikki liput oli myyty loppuun. Hän sanoi kaikkien lippujen maksavan vain noin 7 ja puoli dollaria. Hänellä kuitenkin kävi parempi saksä seuraavana päivänä, sillä hän onnistui saamaan kaksi lippua Kirovin baletin esitykseen. Esitys oli korkealuokkainen. Ennen Moskovasta lähtöä hän kyllä pääsi näkemään Bolshoin baletin ja nautti siitä suuresti.

Haastattelun kertoman mukaan matka oli kaikin puolin mukava ja matkalaisia kohdeltiin hyvin ja ystävällisesti kaikkialla. He eivät kuulleet matkallaan yhtään pahaa sanaa Amerikasta.

Ahdin mukaan suomalaisia tunnuttin arvostettavan Moskovassa. Hän sanoi monien ihmisten puhuvan myös suomea. Ruoka oli hyvää ja suomalaiselle sopivaa, myös halpaa.

Rakennusalan miestä paikallisen arkkitehtiurin rakennustyö kiinnosti. Ulkopuolelta kaikki näytti hyvältä, sisällä saattoi huomata puutteita. Esimerkiksi vessat tuntuivat olevan aina väärässä paikassa, ne tunsivat aina haistavan.

Moskovan 15-kilometrin hiihdossa Ahti selviytyi voitajaksi sekä omassa luokassaan että koko kilpailussa. Hiihtäjien joukossa oli neuvostoliittolaisten lisäksi amerikkalaisia ja itäsuomalaisia.

Paikintojen jako oli paljon suurempi tilaisuus kuin mihin Yhdys-

valloissa on totuttu. Ohjelmaan kuului laulukoroa ja tanssiesityksiä suuressa salissa muutaman tuhannen yleisölle.

Moskovasta matkaa jatkettiin Leningradiin. Siellä käytiin mm. Leninin museossa. Ahdin mukaan siellä kyllä pärjäisi ihan hyvin pelkällä suomenkielellä. Turvallisuus oli erinomainen, vaikka raha roikkui takataskussa, kukaan ei sitä ottaisi. Koska ei tarvinnut pelätä kaduilla.

Ahdin mielestä Leningrad oli tuntuu Moskovaan länsimaisempi kaupunki. Sääntöjä ei sieltä rikota, vaan niitä noudatetaan tarkasti. Esimerkiksi katujen ylitse ei saanut juosta, eikä niin tehkeään.

Ihmiset sanoivat, ettei heillä ole ongelmia. Jotkut lisäsivät, että poliisi on ainoa ongelma, sillä esimerkiksi 400,000 asukkaan Muurmanskissa on 50,000 poliisia.

Muurmanksi on verrattavissa Yhdysvaltojen Alaskaan. Siellä asuvat ihmiset ansaitsevat neljä kertaa enemmän kuin muiden alueiden asukkaat. Siellä näki myös paljon enemmän pikkuautoja kuin Moskovassa ja Leningradissa.

Leningradista hiihtojoukkue jatkoi matkaansa Petroskoihin ja Muurmanskiin "Arctic Express"

junalla. Petroskoissa suomalaisuus oli ilmeistä. Siellä tunnuttiin pitävän suomalaisuudesta kiinni.

Paikallisen oppaan kanssa tehtiin 1 1/2 tunnin kiertokävelu. Kierrettiin Äänisjärven rannaa ja pistäydttiin satamassa, missä vesi oli vielä jäässä. Ahti sanoi, että satama oli verrattavissa Haminan ja Rauman satamiin 20 vuotta sitten.

Punaisesta graniitista valmistettu Otto Ville Kuusisen patsas oli Leninin patsasta suurempi. Äänisjärven yliopisto tunnetaan nimellä Kuusisen yliopisto ja siellä on opiskelijoita 25 eri maasta.

Kaupungissa on myös suomalainen teatteri, esityksiä seitsemänä iltana viikossa. Matkan tuloa aikataulu ei kuitenkaan antanut tilaisuutta vierailuun.

Matkalaiset yöpyivät Hotelli Pohjolassa, mikä oli Suomen armeijan esikunnan päämaja sotavuosina. Hotelli oli tasoltaan ensiluokkaa.

Seuraavana päivänä hiihdettiin paikallisilla laduilla. Yleinen hiihtotyyli oli ns. uutta luoteltua, mitä Ahtikin sanoi käyttävänsä, jos saa itse valita tyylin.

Paikallinen museo oli myös elämys. Näytteillä oli mm. useita Pietari Suuren tilauksesta valmistettuja tykkeitä, joista yhtä ei ole edes käytetty. Museon tiloissa oli myös paljon Kalevala-aiheista materiaalia.

Täällä Ahti voitti neuvosto-Karjalan mestaruuden ja sai palkinnoksi mm. 8 metriä pitkän punaisen huivin. Palkintojakotilaisuus oli jälleen erittäin juhmallinen ohjelmineen ja seremonioineen.

Ahdin mielestä 18 - 30-vuotiaiden ihmisten yleiskunto tuntui olevan hyvä, mutta vanhempien tuntuu olevan huonompi. Hän sanoi, että esimerkiksi hänen oman ikäluokkansa edustajien ei aikaisemmin sallittu edes kilpaila.

Muurmanksi oli matkailijoiden viimeinen vierailupaikka ja siellä he osallistuivat Muurmanskin hiihtofestivaaleihin. Täällä illat olivat jo valoisia, aurinko laski

Jatkuu sivulla 6

Muurmanskin Talvifestivaalin avajaistilaisuuden marssikulkue.

Kultaisen Iän Kerho

Suomalainen Kultaisen Iän Kerho kokoontui jälleen tiistaina, kesäkuun 3 p. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Varapuheenjohtaja Henni Lappalainen lausui kaikki tervetulleiksi, jonka jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme" laulut.

Sihteeri Tyne Pajunen luki edellisen kokouksen pöytäkirjan joka yksimielisesti hyväksyttiin. Vierainamme olivat Kaino ja Aino Tuominen Turusta Suomesta jotka lausumme tervetulleiksi.

Sairaslistalla ovat seuraavat jäsenemme: Martta Toropainen, Aili Koivu ja Aili Johnson. Toivomme heille pikaista toipumista.

"Happy Birthday" laulettiin seuraaville: George Minkinen, Aino Virta, Toivo Heiskanen, Fanny Hakala ja Oiva Rauma, joka lahjoitti kerholle \$10; syntymäpäivänsä merkeissä.

Lahjoituksia keittiöön tekivät: Vieno Rantala voileipiä ja kukkia; Laina Roiko ja Mary Kumpula voileipiä; Aili Bauscha pikuleipiä; Martha Carlson pikkuleipiä, juustoa ja paunaa kahvia sekä kukkia kahvipöytään; Henni Lappalainen munkkia; Anni Harju kukkia. Kiitos kaikille!

Nyt siirryttiin Axel Hillin kerhön ohjelman pariin. Ensiksi saimme kuulla Wäinö Berklindin laulua esittämiä kansallissävelmiä. Irene Vilakari lauloi soolon "Liljan kukka" ja johti yhteislaulun "Arvommekin ansaitsemme". Neima Johnson ja Lempi Tiilikka lausivat piano ja mandoliinidueton Sibeliuksen "Finlandia" ja "Taivainen laulu".

Yhteislaulun laulettiin "Honnain keskellä". Vielä lopuksi Axel Hill esitti sikermiä huuliharpuilla. Keittiökomiteaan valittiin ensi viikolla: Ethel Anttonen, Hilma Leppänen, Mary Kumpula, Alma Duley ja Anni Harju.

W.P.

Syntymäpäiviä

85 VUOTTA

Raivaajan entinen toimittaja, lausuja ja maailmanmatkailija Lempi Ikävalko täytti toukok. 9. p:nä 85 vuotta Helsingissä.

Lempi on käynyt lukijoillemme tutuksi lukematomista matkakertomuksistaan. Hän ei ole koskaan antanut iän häiritä matkailuaan, joka on yletynyt tropiikista lumivuorille.

Syntynyt

Poikalapsi toukokuun 17 p., 1986 Mr. ja Mrs. Peter Pasierbille (Helen Nikula) 25 Cedar Rd., Holden, MA. Iso-äiti on Elli Nikula Fitchburgista.

BETHEL SEURAKUNNAN
KESÄJUHLAT
kesäkuun 8 p:nä (sunnuntai)
Klo. 2 l.p.
ELM ST. LÄHETYSKIRKKO
FITCHBURG
PUHJUNA -
lähetysseurasta
ULLA RAASSINA
nuorisotyöntekijä - MIKKO TERVO
todistuksia • hengellistä musiikkia
KAHVITARJOILU

BOSK FUNERAL HOME
85 BLOSSOM ST. FITCHBURG, MA TELEPHONE: 342-3635
Serving All Faiths
FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant
Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance
AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Fitchburg ja ympäristö

Uutispaloja

Muistatthan toki vielä Fitchburgin Kaupungin kirjaston alulle paneman Fitchburg Mosaic ohjelman, missä esiteltiin kaupungin 12 etnistä ryhmää? Suomalaiset olivat tietenkin edustettuina.

Kukin etninen ryhmä työskenteli kirjaston, Fitchburg State Collegien ja Fitchburgin Historiallisen yhdistyksen kanssa ja seurauksena syntyi diakuvaesitys, mikä kuvasi kyseisen ryhmän historiaa tällä alueella.

Kukin diakuvaesitys nauhoitettiin myöhemmin videokasetille. Kasetit kuuluvat nyt Kaupungin kirjaston kokoelmiin ja ne ovat vapaasti lainattavissa kolmeksi päiväksi kerrallaan.

Jos teillä on terveyttä koskevia kysymyksiä, pistäytykää kirjastossa tri CHIRP:in luona. Terveystietoisuustietoa CHIRP on nimittäin aloittanut toimintansa.

Prosessi on yksinkertainen - kirjoitatte kysymyksenne teille annettulle paperille ja pudotatte sen tri CHIRP:in pussiin. Kun kysymyksiä on kertynyt tarpeeksi, kirjastonhoitaja Arthur Kissner lähettää ne tri Bruunille, joka on luvannut palvella tri CHIRP:in roolissa Fitchburgin alueella.

Tri Bruunin palautettua vastaukset kirjastoon, ne ovat kaikkien lainaajien käytössä. Kyseiset pysyvät nimettöminä.

Lunenburgin kaupungin talo on asiantuntijoiden mukaan kunnostuksen tarpeessa. Kaupungin rakennuskomitea esitti kaupungin kunnanvaltuutetuille raportin, minkä mukaan rakennuksen tila on niin huono, että sitä ei tulisi pitää kokouspaikkana eikä sen edustaa pysäköintipaikkana.

Kuultuaan raportin valtuutetut päättivät ryhtyä toimiin. Rakennuksen edusta eristetään narulla, ja sisäänkäynti tulee tapahtuman muualta, kellotorni aiotaan korjata ja lisäksi aiotaan ottaa selville, mitä rakennuksen peruskorjaus tulee maksamaan.

Lisäksi harkitaan rakennuksessa olevien virastojen väliaikaisia muuttamista ja siitä koituva kustannuksia.

Kaupungin vuosikokouksessa äänestettiin "hylykäs" vaatimuksen lainata \$ 2 miljoonaa uutta rakennusta varten. Varsinaiset kunnostusehdotukset jäivät käsittelemättä määrärahojen puutteesta.

Koululaisten ja opiskelijoiden kansainvälinen vaihto-opinlaajajärjestö haluaisi laajentaa ohjelmaansa Fitchburg-Gardner alueelle.

Alustaviin suunnitelmiin kuuluu järjestää noin neljä viikkoa kestävä ohjelma tänä kesänä. Opiskelijat ovat Suomesta ja Skandinavian maista ja vaihto-opinlaajajärjestö etsii parhaillaan heidän isäntäperheeseen paikallisia perheitä.

Vaihto-ohjelman tarkoituksena on tutustuttaa noin 16-20-vuotiaat nuoret amerikkalaiset perhe-elämään sekä kannustaa englanninkielen opiskelussa. Nuoret osallistuisivat aamuisin englanninkielen tunneille, mutta muuten he viettäisivät aikansa perheen parissa.

Mikäli haluatte toimia isäntäperheenä, ottakaa yhteys Marita Cautheniin Raivaajan toimituksessa soittamalla numeroon: 617-3434-3822.

Timothy J. Orava

WESTMINSTER, MA - Timothy J. Orava, Oakmont Regional High Schoolin senioriluokkalainen, aloittaa opiskelunsa syksyllä University of Southern Maine yliopistossa Gorham-Portland, Mainessa ja aikoo opiskella lakitiedettä. Hänen vanhempansa ovat Lauri ja Judy Orava, 73 A East Road, Westminster, MA.

Kirkollisia

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, kesäkuun 8 p., klo 7:45 aam. Suomen kielinen luterilainen tunti WCMX, 1000. Klo 9:15 aam. Sunnuntaikoulu ja raamattuluokka. Klo 9:30 aam. Korkeakouluisten raamattuluokka. Klo 10:30 Englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 6:00 ill. Virkakunnan kokous.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina, kesäkuun 8 p., klo 8:30 ap. radiohartaus NEW LIFE -asemalta WEIM, 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 ap. saarnaa pastori David Wuori. Klo 10:30 ap. kahvi- ja mehtarjoilu. Klo 10:45 ap. Pyhäkoulu kaikenikäisille. Tiistaina, kesäkuun 10 p., 7:30 ill. Aikuisten kuoro harjoitus. Klo 7:30 ill. Viikkoilun hartaus-tilaisuus. Kahvitarjoilu kustantaa Burton Harrington.

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus HYVÄT UUTiset -lähetetään joka sunnuntiaamu asemalta WEIM, 1280 Fitchburg, klo 8:45.

May Funeral Service
HAUTAUSTOIMISTO
WINSLOW P. MAY johtaja
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, Mass.
Puhelin: 726-1509

Fitchburg, MA

Tulevia tilaisuuksia

Fitchburgin Suomalainen Kultaisen Iän Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2:00 iltap. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Fitchburgin Kalevan Ritarien ja Naisten kokous perjantaina, kesäk. 6. p:nä klo 7:30 Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg, MA.

Kevyt illallinen ja "penny sale" lauantaina, kesäk. 7. p:nä klo 6:30 ill. Maynardin Kalevaisten Salon Huvilalla Fort Pond, Littleton, MA. Sunnuntaina, kesäk. 8. p:nä klo 7:30 - 11:00 aam. pan-nukakkaamiainen samassa paikassa. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, kesäk. 7. p:nä klo 8 - 12 yöllä. Musiikista huolehtii Ed Hendela. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

FACS:n kana barbecue ja jäätelökesä sunnuntaina, kesäk. 8. p:nä alkaen klo 10:20 Saiman Puistossa, Fitchburg, MA. Paik-kavaraukset tehtävä etukäteen.

Rindge, N.H.

Sunnuntaina, kesäk. 8. p:nä klo 1:00 iltapäivällä pidetään suomenkielinen jumalanpalvelus maailmankuulussa Mäntykirkossa (Cathedral of Pines). Tämä on lähetyskirkkojen toimesta järjestetty ja on 25. vuotilaisuus. Tervetuloa juhlimaan.

Quincy, MA

Kuten meillä on tapa, kuukauden kolmantena sunnuntaina on Robert Streetin luterilaisessa kirkossa suomenkielinen Jumalanpalvelus ja kesäkuussa se tulee olemaan 15 päivä, kello 2:30 ip. Tilaisuuden pitää pastori Matti Salomaa. Alakerrassa kahvitarjoilu jumalanpalveluksen jälkeen ja seurustelu.

Serafiina

Brooklyn, Conn.

Suomenkielinen jumalanpalvelus pidetään Brooklynin Federated kirkon kappelissa sunnuntaina, kesäk. 15 p:nä klo 2:00 ip. Tilaisuuden pitää Toivo Keränen. Kaikki tervetulleita!

KESKUSTASSA SIJAITSEVA
FRANK H. MILES COMPANY
1158 MAIN ST., HOLDEN MA
Hautautimiksi vuodesta 1896

NORDGREN
HAUTAUSTOIMISTO
300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161
ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES
129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

HUHTALA OIL CO.
MAIN STREET, EAST TEMPLETON
Low competitive prices
FUEL OIL CASH ON DELIVERY or within 10 Days with established credit MINIMUM 150 GALLONS
FULL SERVICE 632-1221
CASH ON DELIVERY 632-1226
24-HOUR BURNER SERVICE Dependability for over 40 YEARS
Our 3rd Generation LOCALLY OWNED Automatic Delivery is the same price as cash Minimum 150 Gallons 6 Licensed Technicians New Customers Welcomed Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.
209 Fulton Street, Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719
KAIKENLAISIA PUTKITOITA ja LÄMMITYSLAITTEITA
Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastajia, Kitchenaid astiapesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea
NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.
135 Main Street, P.O. BOX 449 Westminister, MA
Välitetään myös kiinteistöjä Puhelin 874-2921

HENRY J. LEBLANC Insurance Agency, Inc.
Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA
376 Summer St., Fitchburg, MA Puh. 342-4853
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILJOITA

Tanssit
Saiman Puistossa
Lauantaina, kesäk. 7, 1986
klo 8 - 12 yöllä
Ed Hendela soittaa
Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

FLORIDA KUTSUU
Edustakainen junamatka Bostonista mihin tahansa Floridan kaupungeista
\$ 150 aikuisilta, lapset puolella hinnalla
GIT MATKATOIMISTO
169 Main St., Leominster Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA
Personal Financial Planner
79 East Rd. P.O. Box 500 Westminister, MA 01473
874-0629 or 832-6368

IDS
79 East Rd. P.O. Box 500 Westminister, MA 01473
874-0629 or 832-6368

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO
31 Myrtle Ave. Fitchburg, Ma. Puh. 343-7137
Ystävällinen palvelu
PARKKAUSPAIKKA
Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

Suomen uutisia

Suomalaisten ruoka epäilystä vapaaksi

Suomessa vierailut USA:n elintarvike- ja lääkintöhallinnon FDA:n valtuuskunta totesi suomalaiset elintarvikkeet turvallisiksi. Valtuuskunta otti erityisen tarkasti selvää maidon, juuston ja kalan radioaktiivisuustasista. Esimerkiksi juustoa viedään paljon Suomesta Yhdysvaltoihin ja valtuuskunta halusi varmistua sen turvallisuudesta.

Hallituksen kutsusta Suomessa vierailut valtuuskunta kävi useissa elintarvikkeiden tuotantolaitoksissa ja tutkimuslaboratorioissa. Torstai- ja tiistai-illat valtuuskunta valtuuskunnan johtaja John Norris kiitteli suomalaisten avustusta ja avoimuutta elintarvikkeiden radioaktiivisuustutkimuksissa.

Norriksen mukaan USA:lla on erittäin tiukat rajat sinne tuotujen elintarvikkeiden radioaktiivisuuspitoisuuksille. Suomalaisien elintarvikkeiden pitoisuudet ovat silti selvästi alle noiden rajojen. USA:ssa ei tulla asettamaan mitään rajoituksia suomalaisten elintarvikkeiden tuonnille.

Asia tiedoksi
Yhdysvalloissakin

Norris vakuutti, että valtuuskunta kertoo amerikkalaisille tiedotusvälineille suomalaisten elintarvikkeiden turvallisuudesta. Hän uskoi, että heidän puhelimensa tulevat soimaan ahkerasti, kun he pääsevät takaisin USA:han.

Elintarvikkeita ulkomailta tuovat yritykset haluavat tietää ovatko tuotteet turvallisia ja puhtaita. Myös yrityksille luvattiin kertoa, että suomalaisen juusto ja kala ovat turvallista ravintoa.

Ruotsissa on erällä alueilla todettu, aidossa, vihanneksissa ja lihassa huolestuttavan suuria

määriä radioaktiivisuutta. Valtuuskunnan mukaan sellaisia tuotteita ei pidä Yhdysvaltoihin yrittää viedä.

Suomi on siitä onnellisessa asemassa että täällä ei satranut, kun radioaktiivinen pilvi oli maam-

me yläpuolella. Ruotsissa silloin satoi ja elintarvikkeet ovat siksi niin saastuneita.

Arveltiin, joiden mukaan amerikkalainen kuluttaja ei tee eroa Ruotsista, Suomesta tai Neuvostoliitosta tuotujen elintarvikkeiden kesken, Norris vastasi, että hän uskoo amerikkalaisten kyllä tämän eron tekevän. Amerikkalaiset tiedotusvälineet eivät enää kirjoita radioaktiivisuudesta yhtä sensaationhaluisesti kuin heti Tshernobylin onnettomuuden jälkeen.

Tullilaboratorio on luotettava

Valtuuskunta vakuutti, että Suomen tullilaboratorion radioaktiivisuustutkimukset ovat luotettavia. FDA tulee jatkossakin luottamaan Suomesta USA:han tuotujen elintarvikkeiden mitaustuloksiin.

Suomessa vierailleen USA:n elintarvikeviranomaisen ryhmän johtaja John Norris suhtautui leppoisasti radioaktiivisuushäskään. -Suomalaisille elintarvikkeille ei aseteta tuontirajoituksia. Norris joutui vakuuttelemaan useampaan otteeseen

FDA seuraa kuitenkin esimerkiksi juustojen radioaktiivisuustutkimusten kehitystä. Muiden kuin tuorejuustojen kypsytysaikaan kuuluu kuukausia aikaa. Nyt tehdyt suomalaiset juustot tulevat USA:ssa myyntiin vasta syksyllä.

Matkaperuutukset laantuneet

Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuuden jälkeen alkanut ulkomailta Suomeen matkojen peruutusten tulva on laantunut, ja markoissa menetykset jäävät todennäköisesti pelättyä pienemmiksi. Muutama viikko sitten menetettävät markat arvioitiin jopa 150 - 200 miljoonaksi, nyt ne lasketaan kymmeniksi miljooniksi.

Matkailuväki katsoo tiukasti kotimaahan, ja tekee vielä rynnäköillä voittavansa suomalaisten

pysyttämiseksi kesällä Suomessa. Keinoja mietittiin viime viikolla Matkailun edistämiskeskusten parlamentissa Lappeenrannassa.

Maailmalla liikkuneiden perätoimien säteilyhuhujen vuoksi Suomen-matkansa on perunut 10.000 ulkomaaalaista. Puolet heistä on amerikkalaisia, joita ulkomaanmatkailu kiinnostaa yhä vähemmän myös laskevan dollarin vuoksi.

Suomen uutisia

Rauhanleirille osanottajia noin 20,000

YK:n kansainvälisen rauhanvuoden suomalainen päätöspäätös rauhanleiri pidetään 3. - 6. heinäkuuta Turun Ruissalossa. Leirille odotetaan noin 20,000 osanottajaa.

Aloitteen rauhanleirin järjestämisestä tekivät PAND - Taiteilijat rauhan puolesta ja Suomen rauhanpuolustajat. Tällä haavaa leiriä on järjestämässä yli 50 järjestöä ja tahoa. Rauhanleirin suojelijana on presidentti Mauno Koivisto

Nelipäiväiseen rauhanleiriin mahtuu ohjelmaa sirkuskoulusta työpajoihin, konserteista seminaareihin ja eri ammattilajien tapaamisiin.

Rauhanleirin seminaareissa

alustavat mm. neuvostoliittolaiset, yhdysvaltalaiset ja suomalaiset rauhanaktivistit. Seminaarissa käsitellään mm. Suomea rauhan edelläkävijänä, kehitysmaiden itsenäisyyttä ja vapautustalon oikeutta.

Ohjelmaan liittyy myös turvallisuuspoliittinen kesäakatemian, joka käsittelee Pohjois-Euroopan turvallisuuskäsitteitä.

Rauhanleiri huipentuu suuren konserttiin Ruissalon kansanpuistossa, jossa esiintyvät mm. The Ballet Theater Yhdysvalloista, God Fathers Englannista, Angel Parra Chilestä ja Pia Raugh Tanskasta. Suomalaisista mm. J. Karjalainen Mustine Laseineen, Sielun Veljet ja Kapteeni Nemo.

HIIHTORETKELLÄ
Jatkoa sivulta 5

puoli kahdeksan aikaan, mutta puoli kymmenen asti pärjasi aivan hyvin valoihtia.

Matkan kohokohta oli ilman muuta Muurmannin maraton, yli 50 kilometrin lenkki. Hiihtokelit olivat ihanteelliset, öisin oli parin Celsius asteen pakkasia, päivisin mittari nousi 6 - 7:ään lämpöasteeseen. Monet ihmiset hiihtelivät bikineissä.

Muurmannin hiihtofestivaalit on suosittu vuotuinen tapahtuma. Juhlallisuuksiin kuuluu mm. 6-päiväiset karnivaalit. Ihmisiä oli saapunut Suomesta, Ruotsista ja Norjastakin.

Ahti, joka on osallistunut myös Finlandia-hiihtoon, sanoi Muurmannin maratonin jääneen järjestelyissä jälkeen. Hän sanoi sekasotua esiintyneen mm. läh-

dössä.

Ahti voitti jälleen niin oman ikäluokkansa kuin koko kilpailun, ja sanoi olleensa tyytyväinen tulokseensa. Hän sanoi venäläisten juosseen maan ylös lähdössä ja ottaneen kaiken irti heti alussa. Niinpä he sitten 10 kilometrin jälkeen olivat usein väsyneitä.

Junamatka Moskovasta Muurmanniin on noin 1,400 mailia, suunnilleen sama matka kuin Bostonista Floridaan. Ruokailuväen saantiin vain aterioinnin aikana.

Kaikesta päätellen Ahti niinkuin muutkin ryhmät jäsenet olivat erittäin tyytyväisiä matkaan ja saamaansa kohteluun. Ainoa paha puoli on tullitarkastuksen hitaus, se vie tuntikausia, eikä sitä voi välttää.

Suomen uutisia

Saab lisää
tuotantoaan

Saab-Valmetin Uudenkaupungin tehdas lisäsi päivätuotantoaan toukokuun alussa kymmenellä autolla eli yhteensä 200 autoon päivässä. Tämä edellyttää sataa uutta työntekijää.

Saab-autojen kysyntä on varoitustasojen Jouko Tukiaisen mukaan kasvanut erityisesti Yhdysvalloissa hyvin voimakkaasti. Yhtiön 42,000 auton vuosituotannosta 13,000 menee Yhdysvaltoihin.

Saab-Valmetin kokonaistuotannosta vientiin menee 85 prosenttia. Henkilöstön määrä nousee nyt 2,150 työntekijään.

Norpilla
ennnätysmäärä
poikasia

Saimaan norppien jo vuosia jatkunut väheneminen näyttää pysähtyneen. Viimeisten laskelmien mukaan norppakannaksi arvioidaan tällä hetkellä 145-163 yksilöä. Tutkijoiden tekemien pesäinvestointien mukaan norppilla on tänä keväänä 24 poikasta eli kuuttia. Norppien talvehtiminen on tutkijoiden mukaan onnistunut hyvin.

Markka
devalvoitiin

Suomen Pankki on devalvoitunut Suomen markan kahdella prosentilla. Markan ulkoisen arvon lasku johtuu Suomen Pankin mukaan siitä, että Norjan kruunu devalvoitiin 12 prosentilla ja sen jälkeen markka on joutunut ulkomaisen spekuloinnin kohteeksi. Devalvoimisen yhteydessä Suomen Pankki alensi peruskorkoa prosentilla.

Pirjo Ala-Kapee
ministeriksi

Sosiaalidemokraattien kansanedustajasta Pirjo Ala-Kapeesta tuli Kaarina Suonion seuraaja opetusministeriksi.

Suonio siirtyi kesäkuun alussa Tampereen apulaiskaupunginjohtajaksi.

Pirjo Ala-Kapee on suorittanut maisterin tutkinnon yliopistossa työnsä ohessa ja eduskuntaan hänet valittiin ensi kertaa vuonna 1979.

Fazer
kolmas

Suomalaisalus Fazer Finland on sijoittunut kolmanneksi Whitbread-maailmanpurjehdus-

Kilpailun voitti ranskalainen purjehdus Lesprit d'Equipe kapteeninaan Lionel Pean.

Toiseksi tasotuskilpailussa ennen suomalaisvenettä purjehti hollantilaisalus Philips Innovator.

TILAUS JA OSOITTEENMUUTOS

osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

NIMI _____

OSOITE _____

POSTINUMERO _____

UUSI TILAUS ☐

UUDISTUS ☐

MAKSU \$

USA: 12kk \$20,00, 6kk \$13,00, 3kk \$9,00

Ulkomailla 12kk \$24,00, 6kk \$17,00

RAIVA AJA

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Puh. (617) 343-3822

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS

FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS

MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$710 • SEATTLE \$790

LOS ANGELES \$890 • MONTREAL \$615*

* RULES AVAILABLE UPON REQUEST

CHILDREN 50% — INFANTS 10%

MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM

ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA

SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL

HANSLIN

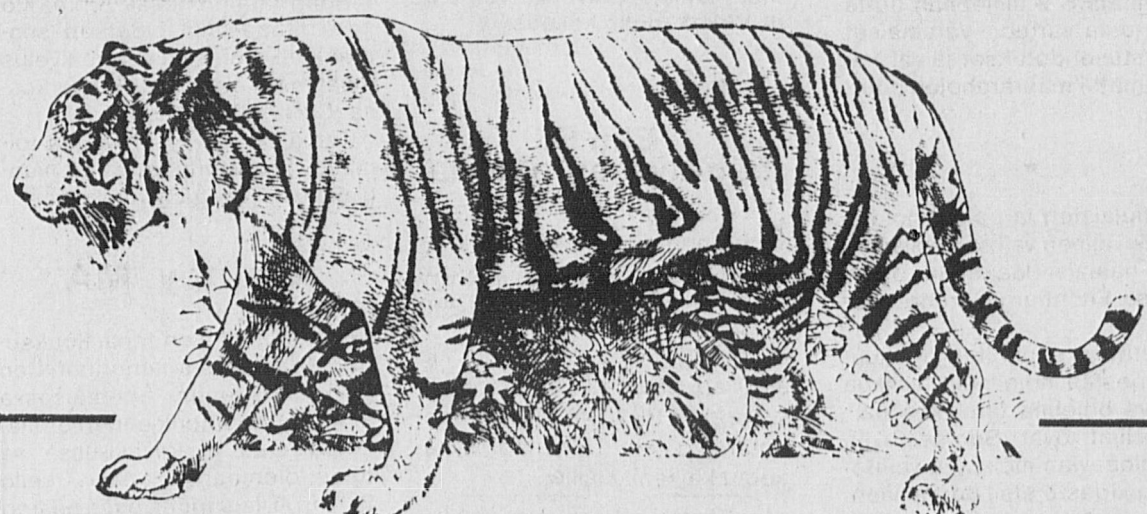
SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989

800 223-0567

Caught Up in Today's
Financial Jungle?

Stop hunting around. See us for all your financial needs.

Today's financial world is crowded with people and businesses clamoring for your hard-earned dollar. It's confusing — but it doesn't have to be. Not when you can get the financial services you need from WORKERS' CREDIT UNION

- Regular Savings (Daily Interest)
- Term Certificates
- Insured Money Market Accounts
- N.O.W. Accounts
- I.R.A. Accounts
- Christmas and Vacation Clubs
- Personal Loans
- Automobile Loans—new and used
- Home Improvement Loans
- Student Loans
- Home Mortgages
- Recreational Loans
- Collateral Loans
- Money Orders

- Free Notary Public
- Free Parking Facilities
- Drive-Up Banking Facilities—Main Office-Cleghorn Office
- Sale & Redemption of Series EE US Savings Bonds
- Travelers' Checks
- Life & Disability Insurance (qualified borrowers)
- Recurring Direct Deposit, State and Federal Retirement Programs
- Direct Deposits of Social Security checks
- Member Monec ATM Network
- Safety Deposit Boxes—Main Office
- Personal and Confidential Financial Counseling

It's no wonder we've captured the banking business and confidence of a large number of local people and businesses. Find out for yourself and get out of the financial jungle. Get In Touch With Us Today!

In Touch with You

WORKERS' CREDIT UNION

•815 MAIN ST., FITCHBURG 345-1021
•40 FAIRMOUNT ST., FITCHBURG 343-5810
•313 PLEASANT ST., GARDNER 632-9200
•11 WEST MAIN ST., ORANGE 544-2188

All Deposits Insured in Full—An Equal Opportunity Lender

FLY SAS
TO FINLAND

Enjoy wide body comfort from our five gateway cities—New York, Chicago, Los Angeles, Seattle and Anchorage. Make convenient connections throughout Scandinavia to the principal cities in Finland.

Ask your Travel Agent about Scandinavian Airlines convenient schedules, low air fares and traditional hospitality and service.

SAS